

BANSKOBYSTRICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

**VEREJNÁ KNIŽNICA MIKULÁŠA KOVÁČA
BANSKÁ BYSTRICA**

**ŠTATISTICKÝ PREHĽAD
O ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC V OKRESOCH
BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO
ZA ROK 2014**

Edícia: Dokumentácia

ŠTATISTICKÝ PREHĽAD O ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC V OKRESOCH BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO ZA ROK 2014

ÚVOD

Postavenie a úlohy knižníc, ich zriaďovanie a poskytovanie knižnično-informačných služieb verejnosti upravuje zákon č. 183/2000 Z. z. o knižniciach.

V zmysle tohto zákona je verejnou knižnicou aj obecná a regionálna knižnica.

Verejná knižnica Mikuláša Kováča Banská Bystrica (ďalej VKMK) podľa § 9, ods. 5 tohto zákona a čl. 2, ods. 2 Zriaďovacej listiny VKMK z 1.4.2002 vydanaj Banskobystrickým samosprávnym krajom, plní funkciu regionálnej knižnice v územnom obvode okresov Banská Bystrica a Brezno.

VKMK ako regionálna knižnica tak v zmysle zákona najmä :

- **utvára a sprístupňuje regionálne bibliografické a faktografické databázy,**
- **odborne spracúva a sprístupňuje súbežnú regionálnu bibliografiu a plní úlohy spojené s koordináciou bibliografickej činnosti v regióne,**
- **zabezpečuje na základe zmluvných vzťahov dopĺňanie knižničných fondov obecných knižníc**
- **spracúva štatistiku o verejných knižniciach,**
- **poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby obecným knižniciam, knižniciam iných typov a ich zriaďovateľom alebo zakladateľom,**
- **zúčastňuje sa na tvorbe, udržiavaní a sprístupňovaní súborných katalógov knižníc.**

Obecná knižnica podľa tohto zákona najmä:

- **utvára a sprístupňuje univerzálny knižničný fond,** vrátane knižničných dokumentov miestneho významu,
- **poskytuje základné knižnično-informačné služby** a spravidla aj špeciálne knižnično-informačné služby vrátane prístupu k vonkajším informačným zdrojom (sú to databázy a knižničné fondy, ktoré sa nachádzajú mimo knižnice),
- **organizuje a uskutočňuje kultúrno-vzdelávacie aktivity.**

1. Počet obcí spolu:	72	
z toho okres B. Bystrica	42	
okres Brezno	30	
2. Počet obyvateľov:		
a) okres Banská Bystrica		111 112
z toho okresné sídlo		79 368
b) okres Brezno		63 326
z toho okresné sídlo		21 534
c) spolu		174 438
3. Počet verejných knižníc spolu:	58	
<u>okres B. Bystrica</u>	32	
z toho: s profes. knihovníkmi	1	
s neprofes. knihovníkmi	30	
regionálna knižnica	1	
<u>okres Brezno</u>	26	
z toho: s profes. knihovníkmi	2	
s neprofes. knihovníkmi	23	
mestská knižnica	1	
4. Koľko knižníc bolo zrušených:	1	(Turecká – okres B. Bystrica)
5. Koľko knižníc nefungovalo:	10	
z toho v okrese B. Bystrica:	8	(Dolná Mičiná, Hrochoť, Môlča, Kordíky, Králiky, Sebedín-Bečov, Horné Pršany, Horná Mičiná)
v okrese Brezno:	2	(Dolná Lehota, Pohronská Polhora)
6. Koľko knižníc obnovilo činnosť:	0	
7. Koľko knižníc bolo odprofesionalizovaných:	0	
8. Koľko knižníc bolo profesionalizovaných:	0	
9. Koľko knižníc nedostalo žiadne finančné prostriedky na nákup literatúry:	21	
z toho fungujúcich:	11	

okres B. Bystrica spolu: **14**

6 fungujúcich (D. Harmanec, Hiadel', Hronsek,
Dúbravica, Moštenica, Tajov)

8 nefungujúcich

okres Brezno spolu: **7**

5 fungujúcich (Drábsko, Heľpa, Hronec, Sihla,
Šumiac)

2 nefungujúce

10. Priestorové zmeny: 2 (Drábsko, Povrazník)

11. Rekonštrukcia priestorov knižnice: 6 (Staré Hory, Moštenica, Bystrá,
Predajná, Horná Lehota, Čierny
Balog) – výmena okien, dverí,
vymaľovanie priestorov...

12. Pre koľko knižníc sa realizuje centrálny nákup: 7

z toho: z okresu B. Bystrica 1

z okresu Brezno 6

13. Zmena knihovníka: 1

okres B. Bystrica: 0

okres Brezno: 1 (Drábsko)

14. Automatizácia:

- **KIS MaSK spolu 13 knižníc** (Brusno, Medzibrod,
Nemce, Riečka, Slov. Ľupča, Čierny Balog, Heľpa,
Jasenie, Lučatín, Michalová, Nemecká,
Podbrezová (+ časti: Lopej, Štiavnička), Valaská)
- **LIBRIS 1 knižnica** (OcK Badín)
- **CLAVIUS 1 knižnica** (MsK Brezno od r. 2012)

KNIŽNICNÉ FONDY

	Okres B. Bystrica		Okres Brezno	
	2013	2014	2013	2014
Stav k 31.12.	223 425	222 996	198 795	199 734
počet zv. na 1 obyv. (celý okres)	2,0	2,0	3,1	3,2
počet zv. na 1 obyv. (len fungujúce kniž. + stagn. do 5 rokov v okrese)	2,1	2,1	3,3	3,4
počet zv. na 1 použ.	27,0	26,3	66,1	70,2
obrat KF	0,93	0,88	0,51	0,45
- bez stagn. kniž. do 5 r.	0,93	0,92	X	0,46
Prírastok spolu	3 265	3 466	1 228	1 365
z toho: kúpa	1 560	2 149	959	1 047
	47,8 %	62,0 %	78,1 %	76,7 %
dar	1 691	1 310	224	315

V okrese B. Bystrica vo všetkých knižniciach bol KF bez zmeny alebo nárast, okrem **6 knižníc, kde KF klesol**, najviac úbytkov zaznamenala VKMK z dôvodu vyradovania opotrebovaných kníh (- 2 963), ďalej knižnica v Selciach (- 420) a v Ľubietovej (- 378). Obecná knižnica v Tureckej bola zrušená.

Najväčší prírastok zaznamenali knižnice: VKMK (+ 2 286 z toho 1 380 kúpou, 899 darom a 7 náhradou za stratený dokument), Slovenská Ľupča (+ 259 všetky kúpou) a Malachov (+ 156 z toho 21 kúpou a 135 darom).

V roku 2014 boli registrované 4 stagnujúce knižnice **do 5 rokov** (Horná Mičiná, Horné Pršany, Kordíky, Králiky).

Knižnice **nad 5 rokov** sa nezapočítavajú do štatistického prehľadu a patria sem: Dolná Mičiná, Hrochoť, Môlča, Sebedín-Bečov (okres Banská Bystrica).

V tabuľke je uvedený aj výpočet - Počet zv. na 1. obyvateľa (len fungujúce kniž. + stag. do 5 rokov v okrese). Výpočet sa robil: počet zväzkov stav k 31.12. vydeliť počtom obyvateľov obcí kde knižnice fungujú, alebo stagnujú do 5 rokov (v okrese Banská Bystrica je to 106 689 obyv., a v okrese Brezno 59 286 obyv.).

V okrese Brezno vo všetkých knižniciach bol KF bez zmeny, alebo nárast, okrem **3 knižníc, kde KF mierne klesol**, najviac v Ráztoke (- 100) a v Braväcove (- 94), v obidvoch knižniciach sa uskutočnila dôkladná aktualizácia. Najväčší prírastok zaznamenali knižnice v Brezne (+ 303 z toho 162 kúpou, 138 darom a 3 náhradou za stratený dokument), v Čiernom Balogu (+ 203 z toho 187 kúpou a 16 darom) a v Podbrezovej (+ 143 z toho 66 kúpou a 77 darom).

V roku 2014 bola registrovaná 1 stagnujúca knižnica **do 5 rokov** (Pohronská Polhora).

Z tabuľky vyplýva, že v okrese Banská Bystrica tvoril nákup KF 62,0 % z celkového prírastku (+ 14,2 % oproti r. 2013) a v okrese Brezno 76,7 % (- 1,4 % oproti r. 2013), v okrese B. Bystrica sa podiel nákupu rapídne zvýšil.

V roku 2014 nedostalo na nákup KF žiadne finančné prostriedky 11 fungujúcich knižníc, čo je o 2 viac ako v roku 2013.

Z okresu Banská Bystrica je to 6 neprofesionalizovaných knižníc – Dolný Harmanec, Dúbravica, Hiadel', Hronsek, Moštenica, Tajov.

V okrese Brezno je to 5 neprofesionalizovaných knižníc – Drábsko, Heľpa, Hronec, Sihla, Šumiac.

STAV KNIŽNÍČNÉHO FONDU V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA

Knižnica	Počet obyv.	KF rok 2013	KF rok 2014	porov	počet titulov period.	počet zv. na 1 ob.	obrat KF
PROF.KN							
B.Bystrica	79 368	108 465	107 788	- 677	60	1,4	1,58
Sl. Ľupča	3 221	11 513	11 772	+ 259	17	3,7	1,05
NEPROF. KNIŽN.							
Badín	1 876	3 218	3 264	+ 46	2	1,7	0,09
Brusno	2 137	9 254	9 286	+ 32	0	4,3	0,12
Čerín	453	3 277	3 337	+ 60	0	7,4	0,3
D.Harm.	248	1 764	1 764	=	0	7,1	0,0
Dúbravica	391	1 921	1 926	+ 5	0	4,9	0,06
Hiadel'	514	2 744	2 815	+ 71	0	5,5	0,23
H.Pršany	378	4 030	Stag.	-	-	-	-
Hronsek	653	1 456	1 456	=	0	2,2	0,1
Ľubietová	1 160	6 847	6 504	- 343	0	5,6	0,12
Lučatín	651	2 334	2 329	- 5	0	3,6	0,32
Malachov	1 070	1 843	1 999	+ 156	0	1,9	0,6
Medzibr.	1 341	8 313	8 317	+ 4	1	6,2	0,02
Moštenica	217	1 332	1 332	=	0	6,1	0,03
Nemce	1 182	3 138	3 202	+ 64	0	2,7	0,13
Podkonice	877	8 725	8 838	+ 113	0	10,1	0,05
Poniky	1 564	6 095	6 115	+ 20	0	3,9	0,27
Povrazník	137	2 613	2 676	+ 63	0	19,5	0,05
Riečka	751	2 630	2 554	- 76	0	3,4	0,08
Selce	2 175	9 127	8 732	- 395	0	4,0	0,1
St. Hory	542	4 614	4 670	+ 56	0	8,6	0,2
Strelníky	783	4 056	4 100	+ 44	0	5,2	0,23
Tajov	592	2 725	2 725	=	0	4,6	0,10
Vlkanová	1 296	3 658	3 732	+ 74	0	2,9	0,26

STAV KNIŽNIČNÉHO FONDU V OKRESE BREZNO

Knižnica	Počet obyv.	KF rok 2013	KF rok 2014	porov	počet titulov period.	počet zv. na 1 ob.	obrat KF
<u>PROF.KN</u>							
Brezno	21 534	61 863	62 162	+ 299	30	2,9	0,9
Č.Balog	5 206	8 906	9 109	+ 203	3	1,7	0,4
Valaská	3 828	19 737	19 833	+ 96	7	5,2	0,3
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>							
Bacúch	986	4 734	4 801	+ 67	0	4,9	0,28
Beňuš	1 168	4 707	4 742	+ 35	0	4,1	0,28
Braväcovo	695	3 018	2 942	- 76	0	4,2	0,6
Bystrá	193	1 505	1 515	+ 10	0	7,8	0,06
Drábsko	205	462	462	=	0	2,3	0,05
Heľpa	2 729	6 682	6 682	=	0	2,4	0,69
H.Lehota	598	5 753	5 796	+ 43	6	9,7	0,24
Hronec	1 200	5 004	5 004	=	0	4,2	0,02
Jasenie	1 197	5 053	5 077	+ 24	0	4,2	0,15
Lom n/R.	277	2 533	2 540	+ 7	0	9,2	0,04
Michalová	1 378	4 771	4 760	- 11	0	3,4	0,20
Mýto p/Ď.	519	4 645	4 676	+ 31	1	9,0	0,35
Nemecká	1 810	4 489	4 569	+ 80	1	2,5	0,41
Podbrez. (zlúčené)	4 014	11 701	11 844	+ 143	0	3,0	0,20
Pohorelá	2 286	6 702	6 721	+ 19	0	2,9	0,29
P.Polhora	1 771	4 462	Stag.	-	-	-	-
Polomka	3 027	9 375	9 389	+ 14	0	3,1	0,05
Predajná	1 341	3 941	3 945	+ 4	0	2,9	0,28
Ráztoka	279	1 120	1 026	- 94	0	3,7	0,17
Sihla	201	1 597	1 597	=	0	7,9	0,12
Šumiac	1 310	6 915	6 915	=	0	5,3	0,07
Telgárt	1 534	9 120	9 165	+ 45	0	6,0	0,48

VÝPOŽIČKY

Okres Banská Bystrica:

	2013	2014	porov.
Spolu	252 296	234 584	- 17 712
výp. na 1 obyv. (celý okres)	2,3	2,1	- 0,2
výp. na 1 obyv. (len fungujúce kniž. v okrese)	2,4	2,2	- 0,2
výp. na 1 použ.	30,5	27,6	- 2,9
VKMK	220 421	205 117	- 15 304
Prof. kniž.	17 246	16 454	- 792
Neprof. kniž.	14 629	13 013	- 1 616

Okres Brezno:

	2013	2014	porov.
Spolu	113 394	101 711	- 11 683
výp. na 1 obyv. (celý okres)	1,8	1,6	- 0,2
výp. na 1 obyv. (len fungujúce kniž. v okrese)	1,9	1,8	- 0,1
výp. na 1 použ.	37,7	35,7	- 2,0
MsK	72 577	62 401	- 10 176
Prof. kniž.	10 823	11 338	+ 515
Neprof. kniž.	29 994	27 972	- 2 022

V obidvoch okresoch počet výpožičiek **výrazne klesol**. V okrese B. Bystrica počet výpožičiek klesol oproti roku 2013 o 7 %, v okrese Brezno **klesol** oproti roku 2013 o 10,3 %. Z celkového počtu **22 neprofesionalizovaných fungujúcich knižníc** v okrese B. Bystrica klesol počet výpožičiek v 12 neprof. knižniciach, čo je viac ako polovica (55 %). V okrese Brezno klesol počet výpožičiek v Mestskej knižnici, v profesionalizovanej knižnici vo Valaskej, a v neprofesionalizovaných knižniciach (okrem týchto neprof. knižníc: Beňuš, Braváčovo, Heľpa, Michalová, Mýto pod Ďumbierom, Nemecká, Pohorelá a Ráztoka), kde počet výpožičiek mierne stúpol oproti roku 2013.

V okrese Brezno bol najväčší pokles výpožičiek v Msk Brezno (- 10 176) z dôvodu niekoľkoročného **nedostatočného**, resp. žiadneho nákupu KF.

V tabuľke je uvedený aj **výpočet – výpožičky na 1. obyvateľa (len fungujúce kniž. v okrese)**. Výpočet sa robil: počet výpožičiek spolu vydelený

počtom obyvateľov obcí kde knižnice fungujú (v okrese Banská Bystrica je to 104 693 obyv., a v okrese Brezno 57 515 obyv. – počet obyvateľov stagnujúcich knižníc nezapočítavame, nakoľko nemali žiadne výpožičky).

Okrem 10 stagnujúcich knižníc je 5 knižníc (čo je narovna ako v r. 2013), ktoré vykazujú menej ako 100 výpožičiek, čo sa hodnotí sa ako **veľmi slabá činnosť** (Dolný Harmanec, Moštenica, Bystrá, Drábsko, Lom nad Rimavicou). Do 200 výpožičiek má ďalších 5 knižníc (Dúbravica, Hronsek, Povrazník, Hronec, Ráztoka), niektoré z nich nemajú ani pravidelný výpožičný čas, fungujú len podľa potreby.

STAV VÝPOŽIČIEK – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Knižnica	r. 2013	r. 2014	porov.	počet výp.na 1 ob.		na 1 čit
				2013	2014	2014
<u>PROF.KN</u>						
B.Bystrica	220 421	205 117	- 15 304	2,8	2,6	28,1
Sl.Lupča	17 246	16 454	- 792	5,3	5,1	66,3
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>						
Badín	291	308	+ 17	0,15	0,2	5,5
Brusno	1 275	1 122	- 153	0,6	0,5	12,6
Čerín	954	964	+ 10	2,1	2,1	17,5
D.Harm.	5	5	=	0,0	0,02	2,5
Dúbravica	100	117	+ 17	0,26	0,3	9,8
Hiadel'	537	662	+ 125	1,0	1,3	12,7
H.Pršany	235	Stag.	- 235	0,6	-	-
Hronsek	95	139	+ 44	0,15	0,2	5,6
Lubietová	883	769	- 114	0,8	0,7	15,7
Lučatín	814	735	- 79	1,3	1,1	17,5
Malachov	1 168	1 198	+ 30	1,1	1,1	15,6
Medzibr.	322	202	- 120	0,24	0,2	6,3
Moštenica	75	35	- 40	0,35	0,2	3,5
Nemce	401	425	+ 24	0,34	0,4	21,3
Podkonice	608	457	- 151	0,7	0,5	14,7
Poniky	1 686	1 622	- 64	1,1	1,0	27,0
Povrazník	132	126	- 6	1,0	0,9	12,6
Riečka	148	208	+ 60	0,2	0,3	8,3
Selce	1 123	860	- 263	0,5	0,4	11,0
St. Hory	837	867	+ 30	1,5	1,6	15,2
Strelníky	1 356	952	- 404	1,7	1,2	8,4
Tajov	486	275	- 211	0,8	0,5	34,4
Vlkanová	1 098	965	- 133	0,85	0,7	28,4

STAV VÝPOŽIČIEK – OKRES BREZNO

Knížnica	r. 2013	r. 2014	porov.	počet výp.na 1 ob		na 1 čit 2014
				2013	2014	
<u>PROF.KN</u>						
Brezno	72 577	62 401	- 10 176	3,4	2,9	53,4
Č.Balog	3 105	3 836	+ 731	0,6	0,7	9,8
Valaská	7 718	7 502	- 216	2,0	2,0	43,9
<u>NEPROF.</u>						
<u>KNIŽN.</u>						
Bacúch	1 370	1 351	- 19	1,4	1,4	25,5
Beňuš	1 190	1 309	+ 119	1,0	1,1	28,5
Braväcovo	1 422	1 754	+ 332	2,0	2,5	19,9
Bystrá	113	97	- 16	0,6	0,5	13,9
Drábsko	85	24	- 61	0,4	0,1	4,0
Heľpa	4 507	4 597	+ 90	1,6	1,7	40,0
H.Lehota	1 970	1 854	- 116	3,3	3,1	21,1
Hronec	507	120	- 387	0,4	0,1	9,2
Jasenie	1 206	782	- 424	1,0	0,7	13,3
Lom n/R.	148	95	- 53	0,5	0,3	5,9
Michalová	950	965	+ 15	0,7	0,7	20,1
Mýto p/Ď.	1 690	1 775	+ 85	3,3	3,4	41,3
Nemecká	1 898	2 001	+ 103	1,0	1,1	18,5
Podbrez. (zlúčené)	3 313	2 395	- 918	0,8	0,6	20,3
Pohorelá	1 847	1 952	+ 105	0,8	0,9	26,7
P.Polhora	435	Stag.	- 435	0,25	-	-
Polomka	550	487	- 63	0,2	0,2	11,6
Predajná	1 176	1 120	- 56	0,9	0,8	24,3
Ráztoka	165	179	+ 14	0,6	0,6	11,9
Sihla	233	232	-1	1,2	1,2	6,6
Šumiac	509	476	- 33	0,4	0,4	68,0
Telgárt	4 710	4 407	- 303	3,1	2,9	49,5

POUŽÍVATELIA

Okres Banská Bystrica:

	rok 2013	rok 2014	porov.
Celkom	8 269	8 494	+ 225
z toho deti do 15 r.	3 476	3 784	+ 308
- % z celk. počtu použ.	42,0	44,5	+ 2,5
% použ. z počtu obyv. (celý okres)	7,4	7,6	+ 0,2
% použ. z počtu obyv. (len funguj. knižn. v okrese)	8,0	8,1	+ 0,1
počet návštevníkov	68 822	66 535	- 2 287
VKMK	7 061	7 308	+ 247
z toho deti	3 053	3 358	+ 305
- % z celk. počtu použ.	43,2	45,9	+ 2,7
Prof. knižnice	264	248	- 16
z toho deti	93	88	- 5
- % z celk. počtu použ.	35,2	35,5	+ 0,3
Neprof. knižnice	944	938	- 6
z toho deti	330	338	+ 8
- % z celk. počtu použ.	34,9	36,0	+ 1,1

Okres Brezno:

	rok 2013	rok 2014	porov.
Celkom	3 007	2 846	- 161
z toho pre deti do 15 r.	853	801	- 52
- % z celk. počtu použ.	28,4	28,1	- 0,3
% použ. z počtu obyv. (celý okres)	4,7	4,5	- 0,2
% použ. z počtu obyv. (len funguj. knižn. v okrese)	5,1	4,9	- 0,2
počet návštevníkov	41 100	35 332	- 5 768
Msk	1 292	1 169	- 123
z toho deti	314	285	- 29
- % z celk. počtu použ.	24,3	24,4	+ 0,1
Prof. knižnice	544	562	+ 18
z toho deti	97	90	- 7
- % z celk. počtu použ.	17,8	16,0	- 1,8
Neprof. knižnice	1 171	1 115	- 56
z toho deti	442	426	- 16
- % z celk. počtu použ.	37,7	38,2	+ 0,5

V okrese Banská Bystrica je nárast používateľov oproti roku 2013 – o 2,7 %. Z celkového počtu 25 uvedených knižníc až v 12 knižniciach bol zaznamenaný pokles používateľov (48 %), najviac v Slovenskej Ľupči (- 16) a v knižnici v Horných Pršanoch, ktorá v roku 2014 stagnovala (- 16). Nárast bol v 8 knižniciach, najviac vo VKMK (+ 247) a v Brusne (+ 30).

V okrese Brezno je pokles o 5,3 %. Z celkového počtu 25 uvedených knižníc v 13 klesol počet používateľov (52 %), najviac v Brezne (- 123), v Podbrezovej (- 43). Nárast bol v 10 knižniciach, najviac v Heľpe (+ 12) a v Nemeckej (+ 12).

V tabuľke je uvedený aj výpočet – % použ. z počtu obyv. (len fungujúce kniž. v okrese). Výpočet sa robil: používatelia celkom vydelený počtom obyvateľov obcí kde knižnice fungujú (v okrese Banská Bystrica je to 104 693 obyv., a v okrese Brezno 57 515 obyv. – počet obyvateľov stagn. knižníc nezapočítavame, nakoľko nemali žiadnych používateľov).

V okrese B. Bystrica oproti roku 2013 klesol počet návštevníkov o 3,3 % a na jedného používateľa pripadlo iba 8 návštev ročne, čo je v prepočte návšteva knižnice iba každých cca. 7 týždňov.

V okrese Brezno počet návštevníkov tiež klesol až o 14,0 %. Na jedného používateľa pripadlo 12 návštev ročne, čo je v prepočte návšteva knižnice každé 4 týždne (raz mesačne).

KULTÚRNO – VÝCHOVNÉ PODUJATIA

	2013	2014	porov.	z toho inf. vých.
Okres Banská Bystrica				
Spolu	472	594	+ 122	41
VKMK	454	574	+ 120	28
Prof. knižnice	8	5	- 3	3
Neprof. knižnice	10	15	+ 5	10
Okres Brezno				
Spolu	252	196	- 56	61
MsK	173	120	- 53	29
Prof. knižnice	29	30	+ 1	17
Neprof. knižnice	50	46	- 4	15

Celkový počet zorganizovaných podujatí v okrese B. Bystrica **oproti r. 2013 narástol o 122 podujatí**, najmä zásluhou VKMK (+ 120 podujatí).

V neprofesionalizovaných knižniciach počet podujatí oproti roku 2013 **mierne narástol** (+ 5), podujatia uskutočnilo 9 knižníc, čo je o 4 knižnice viac ako v roku 2013 a sú to tieto knižnice: Badín, Čerín, Hiadel', Lučatín, Podkonice, Poniky, Selce, Staré Hory, Strelníky. Je to 41 % z celkového počtu fungujúcich neprofesionalizovaných knižníc, kt. je dokopy 22 (stagnujúce knižnice nezahŕňame do výpočtov) (v roku 2013 to bolo iba 22 %). Najviac podujatí uskutočnili knižnice v Selciach a v Strelníkoch.

V okrese Brezno **celkovo počet podujatí klesol**, najmä zásluhou MsK v Brezne (- 53 podujatí).

V neprofesionalizovaných knižniciach celkový počet podujatí **mierne klesol** o 4 podujatia. Počet knižníc, ktoré ich organizovali **klesol** (z 13 na 11). Podujatia uskutočnili knižnice: Bacúch, Braväcovo, Heľpa, Horná Lehota, Michalová, Mýto pod Ďumbierom, Podbrezová, Pohorelá, Polomka, Predajná, Telgárt. Spolu je to 52 % z celkového počtu fungujúcich neprofesionalizovaných knižníc, kt. je dokopy 21 (v roku 2013 to bolo 59 %). Najviac podujatí uskutočnila knižnica v Heľpe (8 podujatí).

Úväzky:

V **okrese Banská Bystrica** stúpol úväzok v 2 knižniciach. Nárast bol v obecnej knižnici v Hiadli – o 0,5 hodiny týždenne (v roku 2013 – 1,5 hod., v roku 2014 – 2 hod. týždenne) a v obecnej profesionalizovanej knižnici v Slovenskej Ľupči, kde sa úväzok zvýšil o 0,03 (z 0,50 na 0,53 úväzku).

Pokles bol v jednej knižnici – vo VKMK, kde klesol úväzok z 21 na 20,75.

V **okrese Brezno** bol pokles v 2 knižniciach – v Hornej Lehote, kde sa znížil úväzok o 1 hodinu týždenne (z 0,16 na 0,13 úväzku) a v Michalovej kde klesol z 0,19 na 0,16 úväzku.

Nárast bol v obecnej knižnici v Polomke, kde sa úväzok zvýšil z 0,27 na 0,29.

POUŽÍVATELIA – KVČ – ÚVÄZKY – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Knížnica	2013	2014	por.	% čit. z obyv		KVČ	úv.
				2013	2014		
<u>PROF.KN</u>							
B.Bystrica	7 061	7 308	+ 247	8,9	9,2	574	20,75
Sl.Lupča	264	248	- 16	8,2	7,7	5	0,53
<u>NEPROF.</u>							
<u>KNÍŽN.</u>							
Badín	61	56	- 5	3,2	3,0	1	0,21
Brusno	59	89	+ 30	2,8	4,2	0	0,35
Čerín	53	55	+ 2	11,7	12,1	1	0,05
D.Harm.	2	2	=	0,8	0,8	0	0,03
Dúbravica	14	12	- 2	3,6	3,1	0	0,05
Hiadel'	52	52	=	10,1	10,1	1	0,05
H.Pršany	16	Stag.	- 16	4,2	-	-	-
Hronsek	27	25	- 2	4,1	3,8	0	0,05
Lubietová	54	49	- 5	4,7	4,2	0	0,11
Lučatín	38	42	+ 4	5,8	6,5	1	0,05
Malachov	78	77	- 1	7,3	7,2	0	0,05
Medzibr.	35	32	- 3	2,6	2,4	0	0,05
Moštenica	10	10	=	4,6	4,6	0	0,03
Nemce	20	20	=	1,7	1,7	0	0,05
Podkonice	29	31	+ 2	3,3	3,5	1	0,08
Poniky	60	60	=	3,8	3,8	1	0,08
Povrazník	19	10	- 9	13,9	7,3	0	0,03
Riečka	15	25	+ 10	2,0	3,3	0	0,03
Selce	89	78	- 11	4,1	3,6	4	0,13
St. Hory	55	57	+ 2	10,1	10,5	2	0,05
Strelníky	102	114	+ 12	13,0	14,6	3	0,05
Tajov	14	8	- 6	2,4	1,3	0	0,08
Vlkanová	42	34	- 8	3,2	2,6	0	0,05

POUŽÍVATELIA – KVČ – ÚVÄZKY – OKRES BREZNO

Knižnica	2013	2014	porov	% čit. z obyv		KVČ	úv.
				2013	2014		
<u>PROF.KN</u>							
Brezno	1 292	1 169	- 123	6,0	5,4	120	6
Č.Balog	384	391	+ 7	7,4	7,5	15	0,80
Valaská	160	171	+ 11	4,2	4,5	15	0,53
<u>NEPROF.</u>							
<u>KNÍŽN.</u>							
Bacúch	50	53	+ 3	5,1	5,4	3	0,08
Beňuš	52	46	- 6	4,4	3,9	0	0,08
Braväcovo	79	88	+ 9	11,4	12,7	5	0,05
Bystrá	3	7	+ 4	1,5	3,6	0	0,03
Drábsko	7	6	- 1	3,4	2,9	0	0,03
Heľpa	103	115	+ 12	3,8	4,2	8	0,11
H.Lehota	84	88	+ 4	14,0	14,7	4	0,13
Hronec	14	13	- 1	1,2	1,1	0	0,11
Jasenie	64	59	- 5	5,3	4,9	0	0,05
Lom n/R.	24	16	- 8	8,6	5,8	0	0,05
Michalová	52	48	- 4	3,7	3,5	7	0,16
Mýto p/Ď.	44	43	- 1	8,5	8,3	2	0,11
Nemecká	96	108	+ 12	5,3	6,0	0	0,08
Podbrez.	161	118	- 43	4,0	2,9	3	0,24
(zlúčené)							
Pohorelá	71	73	+ 2	3,1	3,2	7	0,11
P.Polhora	28	Stag.	- 28	1,6	-	-	-
Polomka	47	42	- 5	1,5	1,4	2	0,29
Predajná	47	46	- 1	3,5	3,4	2	0,08
Ráztoka	15	15	=	5,4	5,4	0	0,03
Sihla	32	35	+ 3	15,9	17,4	0	0,03
Šumiac	9	7	- 2	0,7	0,5	0	0,05
Telgárt	89	89	=	5,8	5,8	3	0,27

Na výpočet pracovného úväzku sme použili vzorec: počet hodín odpracovaných v knižnici týždenne sme vydělili číslom 37,5 (resp. č. 40 podľa ustanoveného týždenného času).

Napr.: 1 hod. týždenne = 0,03 úväzku, 2 hod. týždenne = 0,05 úväzku,
 3 hod. týždenne = 0,08 úväzku, 4 hod. týždenne = 0,11 úväzku,
 5 hod. týždenne = 0,13 úväzku, 6 hod. týždenne = 0,16 úväzku,
 10 hod. týždenne = 0,27 úväzku, 30 hod. týždenne = 0,8 úväzku...

PROSTRIEDKY NA NÁKUP KF

	rok 2013	rok 2014	porov.
Okres Banská Bystrica:	€	€	€
Celkom	18 276	22 228	+ 3 952
VKMK	11 044	15 900	+ 4 856
Prof. knižnice	3 114	2 391	- 723
Neprof. knižnice	4 118	3 937	- 181
Okres Brezno:			
Celkom	9 127	9 697	+ 570
Msk	2 200	2 126	- 74
Prof. knižnice	1 906	2 547	+ 641
Neprof. knižnice	5 021	5 024	+ 3

V okrese **Banská Bystrica** celkovo finančné prostriedky na nákup KF **narástli** (najmä zásluhou VKMK), okrem prof. knižnice v Slovenskej Ľupči (- 723 €) a neprof. knižníc (- 181 €), v okrese **Brezno** finančné prostriedky na nákup KF mierne **narástli** (+ 570 €), okrem Mestskej knižnice v Brezne (- 74 €).

V okrese **Banská Bystrica** finančné prostriedky narástli a to najviac vo VKMK, pokles bol nielen v prof. knižnici v Slovenskej Ľupči, ale aj v 14 neprofesionalizovaných knižniciach (čo je 64 % z celkového počtu 22 neprof. knižníc), najviac v Ľubietovej (- 82 €).

Finančné prostriedky nedostalo 6 fungujúcich knižníc (Dolný Harmanec, Dúbravica, Hiadel', Hronsek, Moštenica, Tajov).

V okrese **Brezno** celkovo pridelené finančné prostriedky mierne narástli a to najmä zásluhou profesionalizovaných knižníc.

Finančné prostriedky na nákup KF oproti r. 2013 narástli. Klesli hlavne v Mestskej knižnici v Brezne (- 74 €) a v 9 neprofesionalizovaných knižniciach (čo je 43 % z celkového počtu 21 neprof. knižníc), najviac v Sihle (- 332 €) a v Mýte pod Ďumbierom (- 322 €). Finančné prostriedky nedostalo 5 fungujúcich knižníc (Drábsko, Heľpa, Hronec, Sihla, Šumiac).

Úroveň dopĺňovania knižničného fondu je veľmi nízka a nedostatočná, čo bude zrejme najmä v porovnaní so štandardami a európskymi kritériami.

Najnižšia čiastka na nákup KF v neprofesionalizovaných knižniciach obidvoch okresov bola 28 Eur (Medzibrod), najvyššia 811 Eur v Nemeckej.

Počet fungujúcich knižníc, ktoré **nenakupovali nové knihy** od roku 1991 je nasledovný:

rok 1991 – 22 knižníc (fungujúcich)	rok 2003 – 12 knižníc
rok 1992 – 10 knižníc	rok 2004 – 15 knižníc
rok 1993 – 10 knižníc	rok 2005 – 9 knižníc
rok 1994 – 2 knižnice	rok 2006 – 9 knižníc
rok 1995 – 6 knižníc	rok 2007 – 9 knižníc
rok 1996 – 8 knižníc	rok 2008 – 6 knižníc
rok 1997 – 4 knižnice	rok 2009 – 9 knižníc
rok 1998 – 8 knižníc	rok 2010 – 14 knižníc
rok 1999 – 11 knižníc	rok 2011 – 12 knižníc
rok 2000 – 9 knižníc	rok 2012 – 11 knižníc
rok 2001 – 12 knižníc	rok 2013 – 9 knižníc
rok 2002 – 7 knižníc	rok 2014 – 11 knižníc

Dohodu o zabezpečení dopĺňania knižničného fondu pre obecné knižnice uzavrelo 7 obecných úradov. Pridelené finančné prostriedky sa pohybovali v rozpätí od 50 do 300 Eur.

Okres B. B.: Lučatín – spolu 1

Okres Brezno: Bystrá, Predajná, Jasenie, Horná Lehota, Michalová, Lomn/Rim. – spolu 6

rok	počet knižníc	výška príspevku	priemer na 1 kniž.
1991	13	35 000	2 692
1992	17	50 000	2 941
1993	21	65 000	3 095
1994	23	80 000	3 478
1995	27	123 000	4 555
1996	28	150 000	5 357
1997	29	178 000	6 138
1998	29	185 000	6 380
1999	23	147 000	6 430
2000	24	146 500	6 100
2001	22	150 500	6 840
2002	24	187 500	7 812
2003	24	190 000	7 916
2004	21	184 000	8 762

2005	18	186 000	10 333
2006	19	178 500	9 394
2007	18	168 900	9 383
2008	18	197 000 Sk/ 6 539 €	10 945 Sk/ 363 €
2009	16	5 300	331
2010	13	3 054	235
2011	14	3 160	225
2012	10	1 885	188
2013	7	1 450	207
2014	7	1 450	207

Od roku 2009 počet knižníc, ktoré uzatvárajú dohodu o zabezpečení dopĺňania knižničného fondu klesá. Obce si zabezpečujú výber nových kníh najmä prostredníctvom internetovej ponuky.

Na nákup KF boli **v okrese B. Bystrica zabezpečené finančné prostriedky vo výške 0,20 € na 1 obyvateľa**, čo je o 0,04 € viac ako v roku 2013.

V okrese Brezno pripadlo na nákup KF 0,15 € na 1 obyvateľa, čo je o 0,01 € viac ako v roku 2013.

Podľa medzinárodných odporúčaní má byť výška príspevku na nákup knižničného fondu **1,16 Eur na 1 obyvateľa**.

Podľa platných štandardov pre verejné knižnice schválených MK SR má byť ročný prírastok **0,05 knihy na 1 obyvateľa** (5 kn.j. na 100 obyv.) pri priemernej cene 10 € za knihu. Prepočet pre jednotlivé obce je v ďalších tabuľkách.

V roku 2014 bolo **zakúpených v obidvoch okresoch spolu 3 196 kníh, čo je o 677 kníh viac ako v r. 2013.**

V nákupe KF je na tom stále najlepšie profesionalizovaná knižnica v Slovenskej Ľupči, tiež Čierny Balog, z neprofesionalizovaných knižníc sú to: Predajná (103 kníh), Valaská (96 kníh) a Nemecká (80 kníh).

ŠTANDARDY VEREJNÝCH KNIŽNÍC V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v nadväznosti na zákon č.183/2000 Z. z. o knižniciach, a v súlade so Stratégiou rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2008-2013 vydalo **Metodický pokyn Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK – 1669/2010-10/7472 z 1. júna 2010 k určeniu štandardov pre verejné knižnice**. Slúži na zabezpečenie podmienok kvalitného poskytovania knižničných a informačných služieb verejnými knižnicami a optimálne využívanie verejných zdrojov, poskytovaných zriaďovateľmi verejných knižníc: samosprávnymi krajmi, mestami a obcami, alebo inými právnickými osobami.

Cieľom štandardov je optimalizovať podmienky pre kvalitné poskytovanie knižničných a informačných služieb verejnými knižnicami a optimálne využívanie verejných zdrojov, poskytovaných zriaďovateľmi verejných knižníc na zabezpečovanie slobodného prístupu k informáciám a informačným zdrojom.

V nasledujúcich tabuľkách je **porovnanie výkonov knižníc so štandardami** tak, ako sú určené v Metodickom pokyne. Vybrali sme 5 parametrov (spolu ich je 10).

1. parameter: počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou za jeden kalendárny rok

Výpočet:

- *počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou za jeden kalendárny rok = počet obyvateľov krát 0,05, napr.:*
Čerín 454 ob. x 0,05 = 22,70 (zaokrúhlene 23), t.j. knižnica by mala kúpou získať 23 kn. j. (odporúčanie porovnáваме so skutočnosťou)

2. parameter: priemerná suma na 1 knižničnú jednotku v €

Výpočet:

- *priemerná suma na 1 knižničnú jednotku v € = odporúčaný počet knižničných jednotiek z 1. parametra krát odporúčaná suma na 1 kn. j., t.j. 23 x 7,5 = 173 € - odporúčaná suma na nákup KF (porovnáваме so skutočnosťou)*

3. parameter: priemerný počet výpožičiek na 1 obyvateľa (v ďalších troch nasledujúcich parametroch sa uvádza porovnanie so základnou a vyššou úrovňou)

4. parameter: percento používateľov z počtu obyvateľov

5. parameter: obrat knižničných fondov

Výpočet:

obrat knižničných fondov = počet výpožičiek (bez výpožičiek periodík) deliť počtom kniž. jednotiek

	1. Prírastok kníh kúpou		2. Priemerná suma / 1 kn.j.		3.Počet výp. na obyv.	4. % čit. z obyv.	5. Obrat KF
1 – 500 obyvateľov	0,05 kn.j. na 1 obyv.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú.0,3 v.ú.0,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>
Čerín	23	60	173	390	2,1	12,1	0,29
D.Harmanec	12	0	90	0	0	0,8	0
Dúbravica	20	0	150	0	0,3	3,1	0,06
Horné Pršany	Stag.	Stag.	Stag.	Stag.	Stag.	Stag.	Stag.
Moštenica	11	0	82	0	0,2	4,6	0,03
Povrazník	7	20	53	78	0,9	7,3	0,05
Bystrá	10	10	75	92	0,5	3,6	0,06
Drábsko	10	0	75	0	0,1	2,9	0,05
Lom n/Rim.	14	7	105	49	0,3	5,8	0,04
Ráztoka	14	6	105	44	0,6	5,4	0,17
Sihla	10	0	75	0	1,15	17,4	0,12
501 – 1 000	0,05 kn.j. na 1 obyv.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú. 0,3 v.ú. 0,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>
Hiadeľ	26	0	195	0	1,3	10,1	0,23
Hronsek	33	0	247	0	0,2	3,8	0,1
Lučatín	33	33	247	300	1,1	6,5	0,3
Podkonice	44	18	330	120	0,5	3,5	0,05
Riečka	38	4	285	40	0,3	3,3	0,08
Staré Hory	27	35	203	332	1,6	10,5	0,19
Strelníky	39	23	293	165	1,2	14,6	0,23
Tajov	30	0	225	0	0,5	1,4	0,1
Bacúch	49	67	368	646	1,4	5,4	0,28
Braväcovo	35	18	263	187	2,5	12,7	0,6
Horná Lehota	30	45	225	593	3,1	14,7	0,24
Mýto p./Ďumb.	26	70	195	468	3,4	8,3	0,35
1 001 – 2 000	0,05 kn.j.na ob.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú. 0,5 v.ú. 1,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>
Badín	94	46	705	125	0,2	3,0	0,09
Ľubietová	58	30	435	168	0,7	4,2	0,12
Malachov	54	21	405	185	1,1	7,2	0,6
Medzibrod	67	4	503	28	0,2	2,4	0,02
Nemce	59	49	443	429	0,4	1,7	0,13

	1. Prírastok kúpou		2. Priemerná suma / 1 kn.j.		3.Počet výp. na ob.	4. % čit. z obyv.	5. Obrat KF
1 001 – 2 000	0,05 kn.j. na 1 obyv.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú. 0,5 v.ú. 1,5
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	skut.	skut.	skut.
Poniky	78	36	585	336	1,0	3,8	0,27
Vlkanová	65	74	488	766	0,7	2,6	0,26
Beňuš	58	21	435	100	1,1	3,9	0,28
Hronec	60	0	450	0	0,1	1,1	0,02
Jasenie	60	24	450	299	0,7	4,9	0,15
Michalová	69	32	518	316	0,7	3,5	0,2
Nemecká	91	80	683	811	1,1	6,0	0,4
Pohr. Polhora	Stag.	Stag.	Stag.	Stag.	Stag.	Stag.	Stag.
Predajná	67	103	503	316	0,8	3,4	0,28
Šumiac	66	0	495	0	0,4	0,5	0,07
Telgárt	77	20	578	50	2,9	5,8	0,48
2 001 – 3 000	0,05 kn.j.na ob.		8 € na 1 kn. j.		z.ú. 2	z.ú. 8	z.ú. 1
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 4	v.ú. 10	v.ú. 1,5
Brusno	107	32	856	274	0,5	4,2	0,12
Selce	109	25	872	201	0,4	3,6	0,10
Heľpa	137	0	1 096	0	1,7	4,2	0,69
Pohorelá	114	19	912	155	0,9	3,2	0,3
3 001 – 5 000	0,06 kn.j.na ob.		8 € na 1 kn. j.		z.ú. 3	z.ú. 8	z.ú. 1
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 5	v.ú. 12	v.ú. 1,5
Slov. Ľupča	193	259	1 544	2 391	5,1	7,7	1,05
Podbrezová	241	66	1 928	598	0,6	2,9	0,2
Polomka	182	14	1 456	300	0,2	1,4	0,05
Valaská	230	96	1 840	1 041	2,0	4,5	0,3
5 001- 10 000	0,05 kn.j.na ob.		9 € na 1 kn. j.		z.ú. 4	z.ú. 8	z.ú. 1
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 6	v.ú. 12	v.ú. 1,5
Čierny Balog	260	187	2 340	1 506	0,7	7,5	0,4
20 001- 40 000	0,10 kn.j.na ob.		9 € na 1 kn. j.		z.ú. 4	z.ú. 10	z.ú. 1
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 6	v.ú. 15	v.ú. 1,5
Brezno	2 153	162	19 377	2 126	2,9	5,4	0,86
60 001- 100 000	0,13 kn.j.na ob.		10 € na 1 kn. j.		z.ú. 5	z.ú. 13	z.ú. 1,5
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 8	v.ú. 18	v.ú. 2
B. Bystrica	10 318	1 380	103 180	15 900	2,6	9,2	1,5

Vysvetlivky:

z. ú. = základná úroveň

v. ú. = vyššia úroveň

červená farba textu – v nesúlade so štandardami (nesplnený parameter)

Zhrnutie:

Z uvedených tabuliek je aj na základe farebného rozlíšenia na prvý pohľad jasné, že drvivá väčšina ukazovateľov je v nesúlade so stanovenými štandardami.

Ani jeden z uvedených 5 parametrov neplní (okrem stagnujúcich) dovedna 27 knižníc, čo je o 4 viac ako v roku 2013:

D. Harmanec, Dúbravica, Moštenica, Drábsko, Lom nad Rimavicou, Ráztoka, Hronsek, Podkonice, Riečka, Tajov, Nemce, Hronec, Jasenie, Michalová, Selce, Podbrezová a bývalé profesionalizované knižnice Šumiac, Badín, Brusno, Heľpa, Ľubietová, Medzibrod, Pohorelá, Polomka, Valaská, profesionalizovaná knižnica Čierny Balog a Mestská knižnica Brezno.

4 parametre neplní 5 knižníc:

Poniky, Beňuš, Predajná, Telgárt, VKMK BB

3 parametre neplní 6 knižníc:

Bystrá, Sihla, Hiadeľ, Strelníky, Vlkanová, Nemecká

2 parametre neplní 4 knižnice:

Povrazník, Bacúch, Braváčovo, Malachov

1 parameter neplnia 5 knižníc: Čerín, Lučatín, Staré Hory, Horná Lehota, Slovenská Ľupča

Všetkých 5 uvedených parametrov plní v roku 2014 len 1 knižnica a tú môžeme považovať (vo svojich kategóriách) za najlepšiu v regióne:

Mýto p/Ďumbierom

POROVNANIE VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV S MEDZINÁRODNÝMI ODPORÚČANIAMÍ

Od roku 2002 prinášame porovnanie s medzinárodnými odporúčaniami, ktoré vypracovala špecializovaná skupina odborníkov pracujúcich v rámci odboru IFLA (Medzinárodná federácia knižníckych spolkov a inštitúcií) „Verejné knižnice.“

- ⇒ Podľa týchto odporúčaní je minimálna **veľkosť aktuálneho fondu všeobecne 2 zväzky na obyvateľa** (v najmenších knižniciach 3 zväzky). **Toto je jediné odporúčanie, ktoré plnia takmer všetky knižnice okrem VKMK a knižníc v Čiernom Balogu, Malachove, Drábsku a Badíne. Problémom však je, že knižničný fond je pomerne dosť zastaralý.**
- ⇒ Vo všetkých knižniciach sú teda fondy väčšie ako odporúčania IFLA, ale **prírastky sú podstatne nižšie. Prírastok knižničného fondu má byť v sídlach do 25 000 obyvateľov 0,25 knihy na 1 obyvateľa ročne**, t.j. na každých 1000 obyvateľov 250 kníh ročne a toto **kritérium nedosiahla ani jedna knižnica, okrem knižnice v Povrazníku (+63 ks – z toho 43 ks dary).**
- ⇒ Každoročná miera aktualizácie (nákup nových kníh a vyradovanie zastaralých, opotrebovaných,...) je základom obmeny KF. Podľa európskych kritérií by **sa mal knižničný fond vo verejných knižniciach obmeniť za 20 rokov a toto kritérium neplní ani jedna knižnica.**
- ⇒ V odporúčaní sa hovorí aj o ponuke novín a časopisov - všeobecne sa odporúča **10 titulov periodík na 1 000 obyvateľov** (t.j. v prepočte na 200 obyvateľov 2 tituly, 300 obyvateľov 3 tituly,...). V knižniciach nášho regiónu je okrem **VKMK a MsK len 8 knižníc, ktoré odoberajú periodiká a kritérium plní len jedna knižnica (Horná Lehota – odoberá 6 časopisov na 598 obyv.),** najviac z obecných knižníc odoberá Slovenská Ľupča - 17 titulov periodík.
- ⇒ Ďalšie odporúčanie hovorí o pracovníkoch knižnice, kde sa odporúča **1 kvalifikovaný knihovník na plný úväzok na 2 000 obyvateľov**, V našom regióne je okrem Banskej Bystrice a Brezna 9 obcí, ktoré majú viac ako 2 000 obyvateľov - Čierny Balog, Valaská, Slovenská Ľupča, Heľpa, Podbrezová, Pohorelá, Polomka, Brusno, Selce, **profesionalizované sú len prvé tri z nich, aj to ani jedna nie je na celý úväzok.** Podrobnejší rozbor týchto troch kritérií a ich stav sa celé roky nemení, je v predchádzajúcich ročníkoch štatistických prehľadov, ktoré sú uverejnené na webovej stránke knižnice www.vkmk.sk

Porovnanie s medzinárodnými odporúčaniami uvádzame pre informáciu, a uvedomenie si, že sú ešte vyššie ako platne schválené štandardy MK SR, s napĺňaním ktorých aj tak majú zriaďovatelia a verejné knižnice problémy.

ZÁVER

Okres Banská Bystrica

Oproti roku 2013:

- **objem finančných prostriedkov na dopĺňovanie KF zaznamenal nárast (hlavne vo VKMK), v obecných knižniciach naopak klesol**
- **centrálny nákup sa realizuje pre 1 knižnicu, tak isto ako v roku 2013**
- **počet fungujúcich knižníc, ktoré nedostali žiadne finančné prostriedky na nákup KF sa rovná ako v roku 2013(6 knižníc)**
- **počet stagnujúcich knižníc zostal rovnaký – spolu stagnovalo 8 knižníc (Turecká zrušila činnosť, pribudli Horné Pršany, ktoré v roku 2014 stagnovali)**
- **zmena knihovníka nebola v žiadnej knižnici**
- **celkový počet výpožičiek klesol vo všetkých knižniciach (najviac vo VKMK)**
- **celkový počet používateľov stúpol (hlavne vo VKMK), v obecných knižniciach mierne klesol**
- **v rámci elektronizácie knižníc nebol zakúpený program KIS MASK do žiadnej knižnice**

Z uvedeného rozboru vyplýva, že **činnosť knižníc sa oproti roku 2013 zhoršila v obecných knižniciach v objeme finančných prostriedkov na nákup KF (zlepšenie nastalo len vo VKMK), a bol zaznamenaný aj ďalší pokles počtu výpožičiek vo všetkých knižniciach okresu Banská Bystrica.**

Okres Brezno:

Oproti roku 2013:

- **objem finančných prostriedkov na nákup KF zaznamenal nárast, mierne klesol jedine v MsK Brezno**
- **centrálny nákup sa realizuje pre 6 knižníc, tak isto ako v roku 2013**
- **počet fungujúcich knižníc, ktoré nedostali žiadne finančné prostriedky na nákup KF narástol o 2 (5 knižníc)**
- **počet stagnujúcich knižníc narástol o 1 – spolu stagnovali 2 knižnice**
- **zmena knihovníka bola v 1 knižnici, čo je o 1 viacej**
- **celkový počet výpožičiek klesol vo všetkých knižniciach (najviac v MsK Brezno) okrem profesionalizovaných knižníc**
- **počet používateľov klesol okrem profesionalizovaných knižníc**
- **v rámci elektronizácie knižníc nebol zakúpený program do žiadnej knižnice**

Aj v tomto okrese sa **činnosť knižníc oproti roku 2013 zhoršila** v hlavných ukazovateľoch – v objeme finančných prostriedkov na nákup KF (v MsK Brezno), v počte výpožičiek a používateľov (okrem profesionalizovaných knižníc, kt. sa v roku 2014 celkom darilo).

Vymenované problémy poukazujú na to, že v 21. storočí, ktoré charakterizuje prudký rozvoj techniky, **mnohé knižnice zápasia so základnými predpokladmi dobrého fungovania** a situácia ani nemá pozitívny trend.

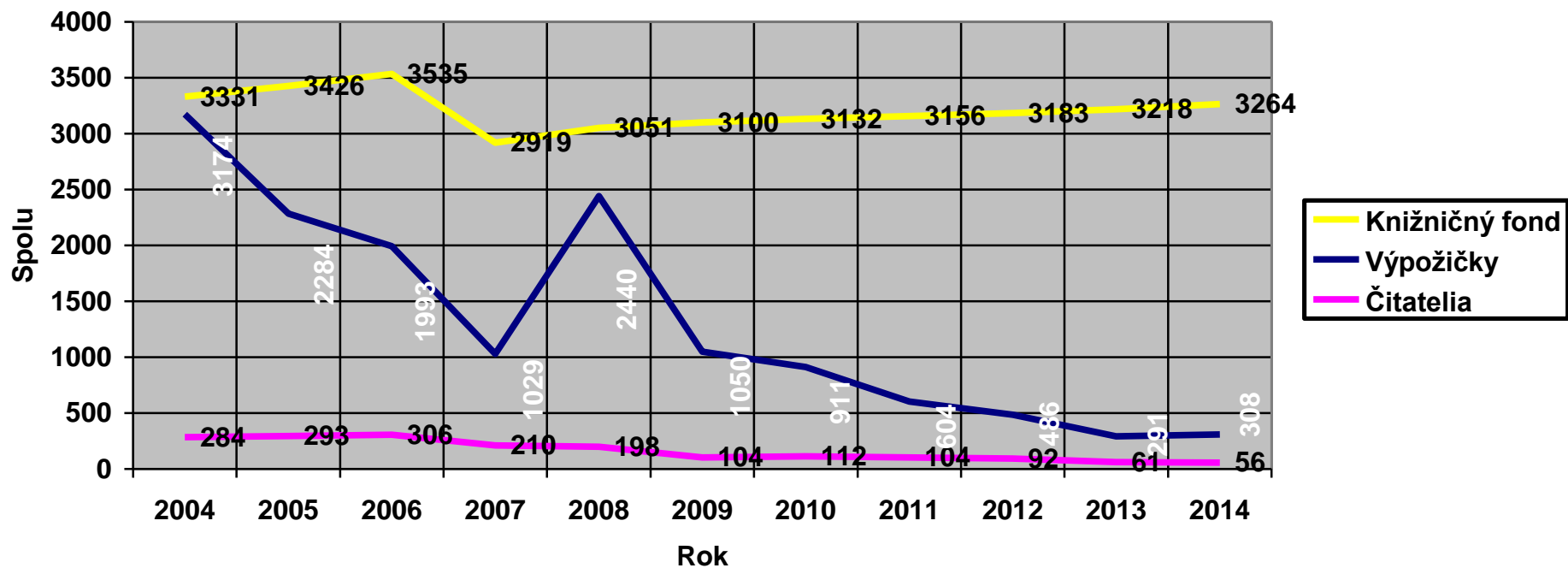
Mnohí **zriaďovatelia nezabezpečujú knižnicu** z finančnej a personálnej stránky, nezabezpečujú pravidelné dopĺňovanie knižničného fondu, čím vlastne **porušujú Zákon o knižniciach** č. 183/2000 (najmä § 12).

Poznámka: Údaje na prepočty štandardov boli zobrať z výkazov MK SR KULT 10-01 za rok 2014, kde stav obyvateľstva bol uvádzaný k 31.8.2014.

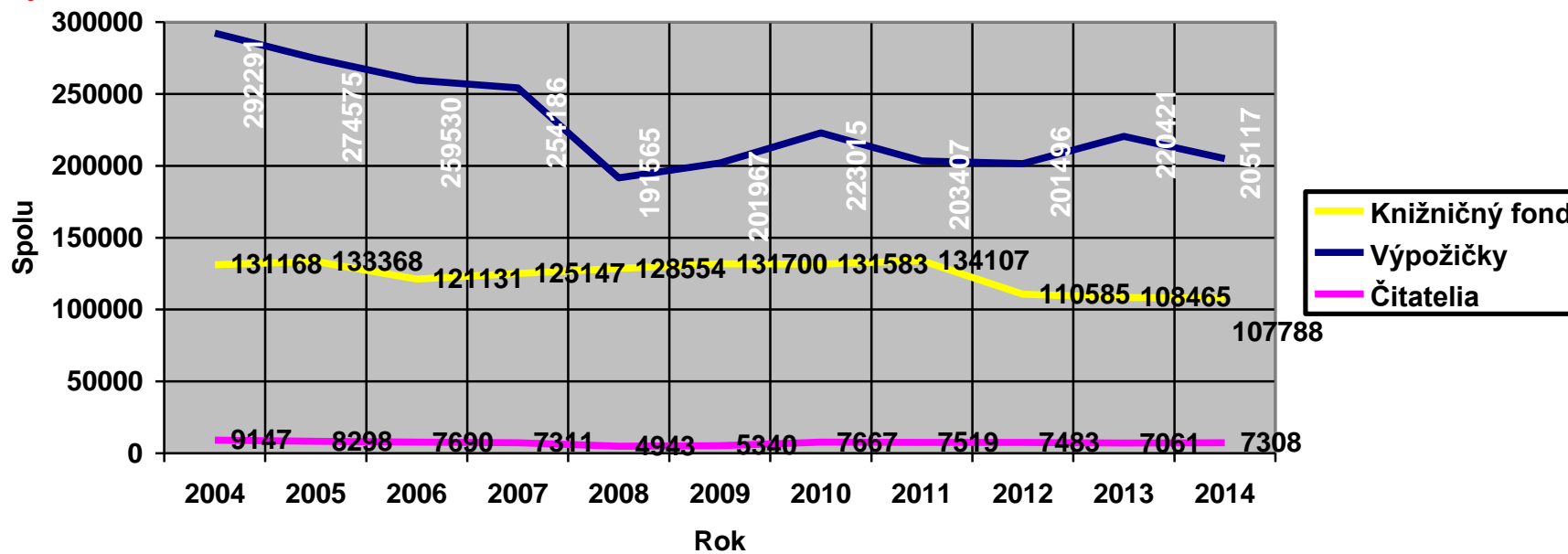
ŠTATISTICKÝ PREHĽAD VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV (knižničný fond, výpožičky, čitatelia) JEDNOTLIVÝCH KNIŽNÍC OKRESOV BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO ZA OBDOBIE 2004-2014

Okres Banská Bystrica

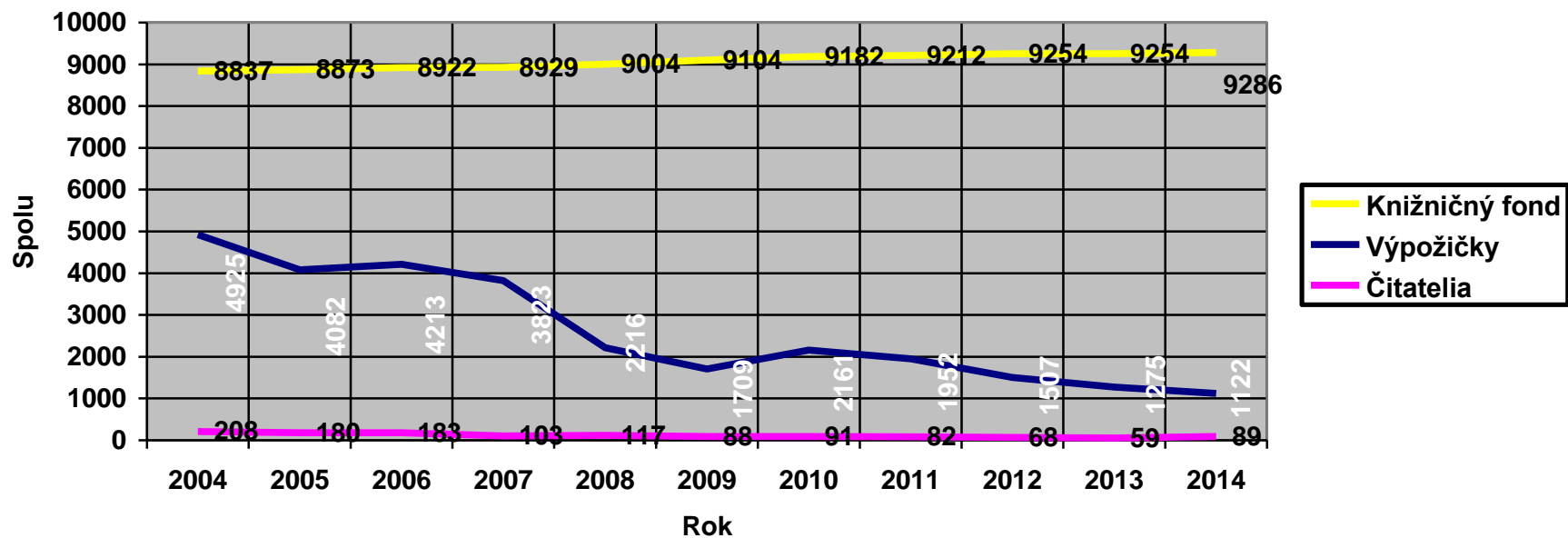
Obecná knižnica v Badíne

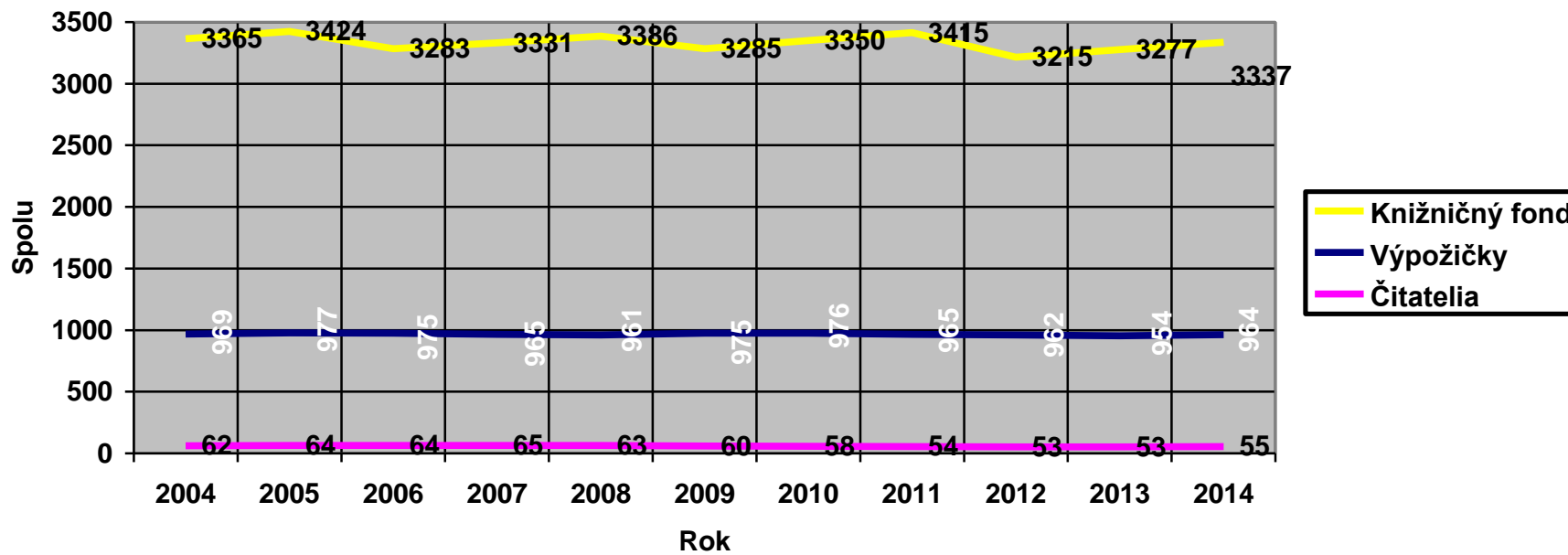
Verejná knižnica Mikuláša Kováča

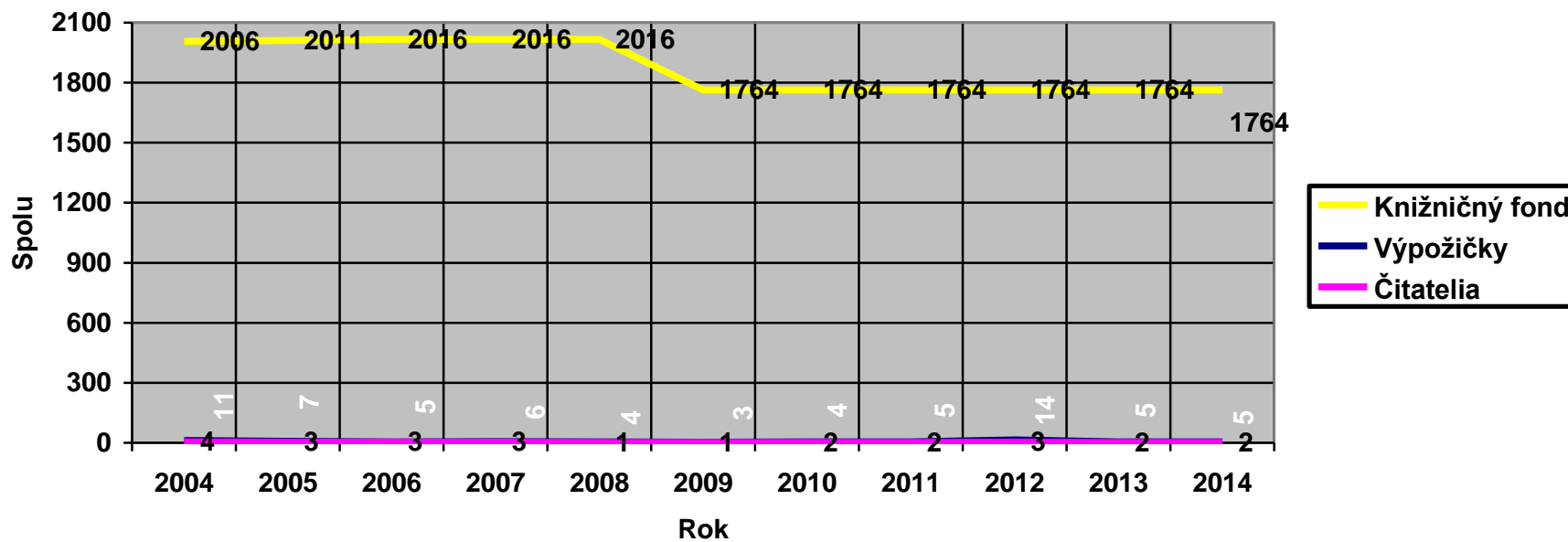
Obecná knižnica v Brusne

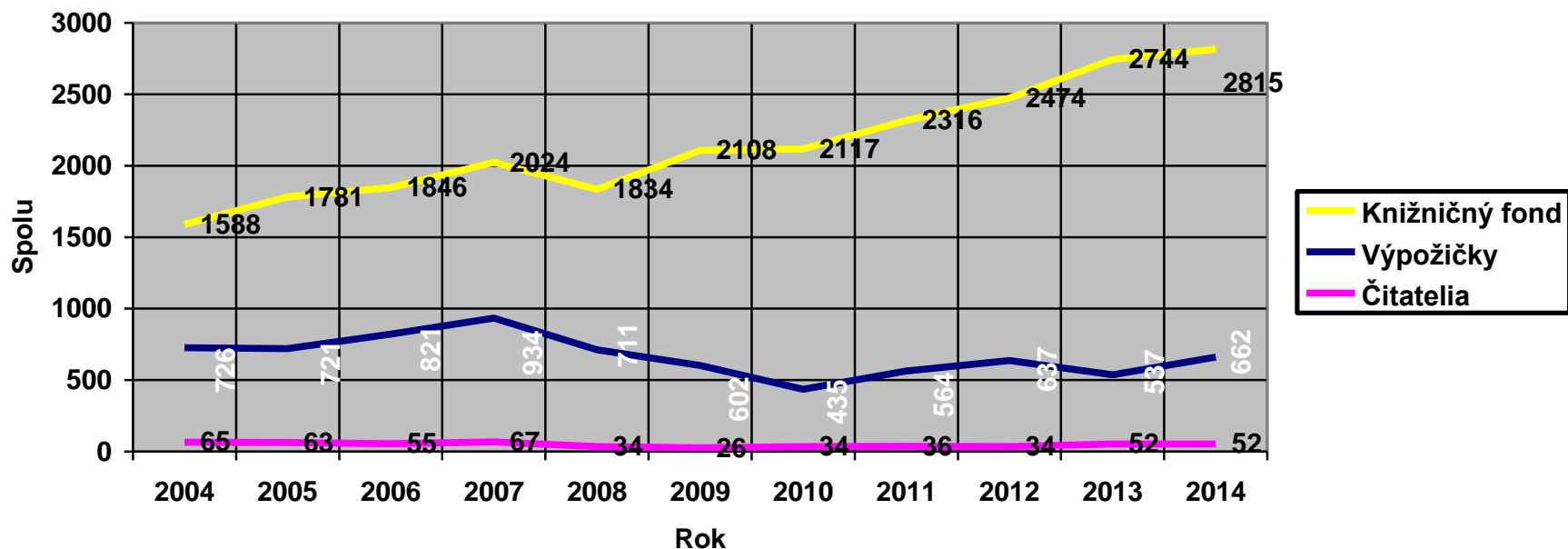
Obecná knihovna v Čerine-Čačine

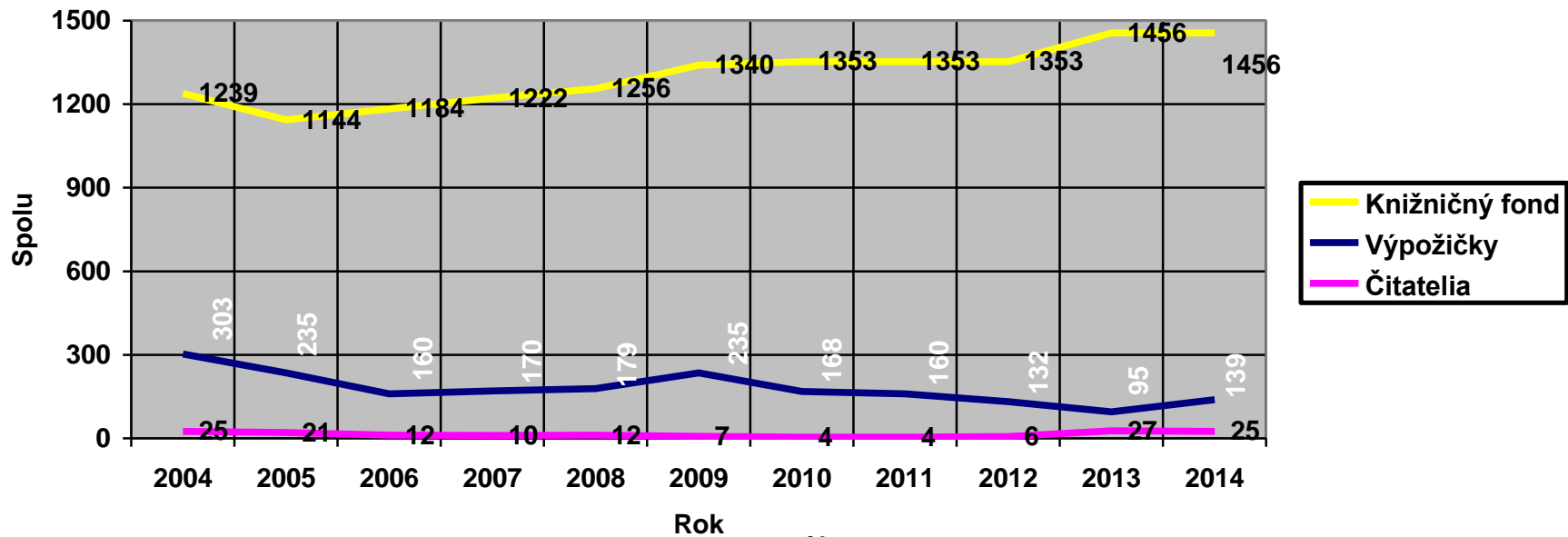
Obecná knihovna v Dolnom Harmanci

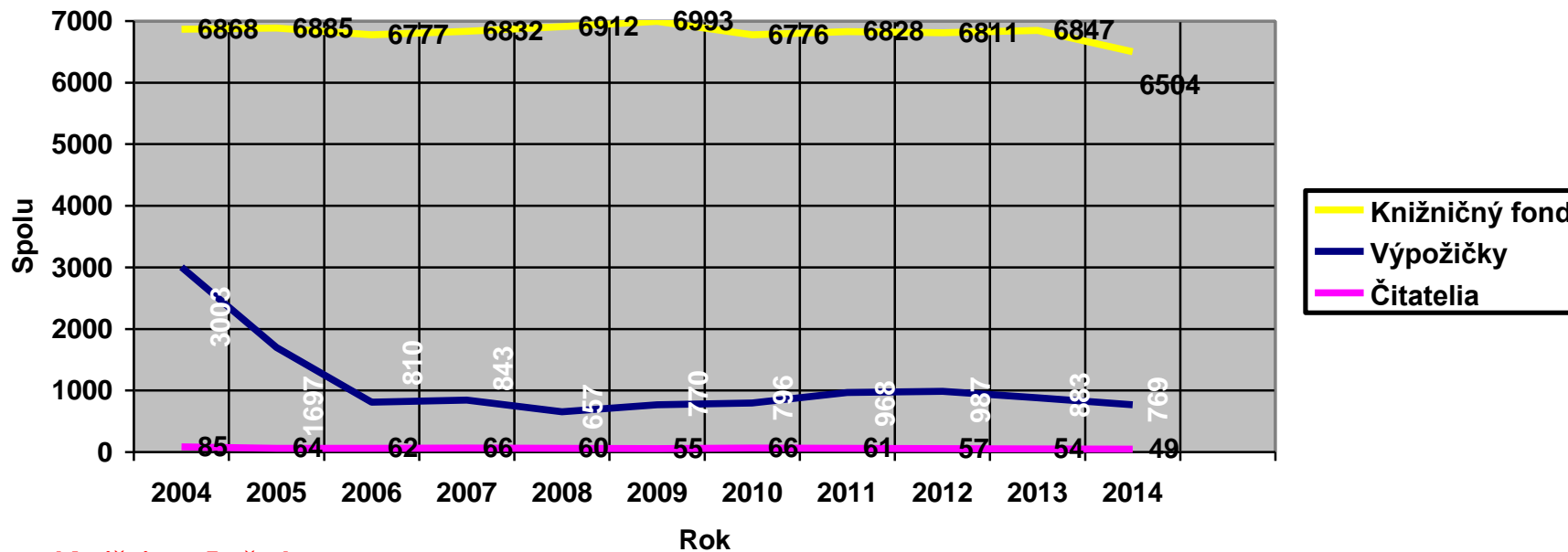
Obecná knižnice v Hiadli

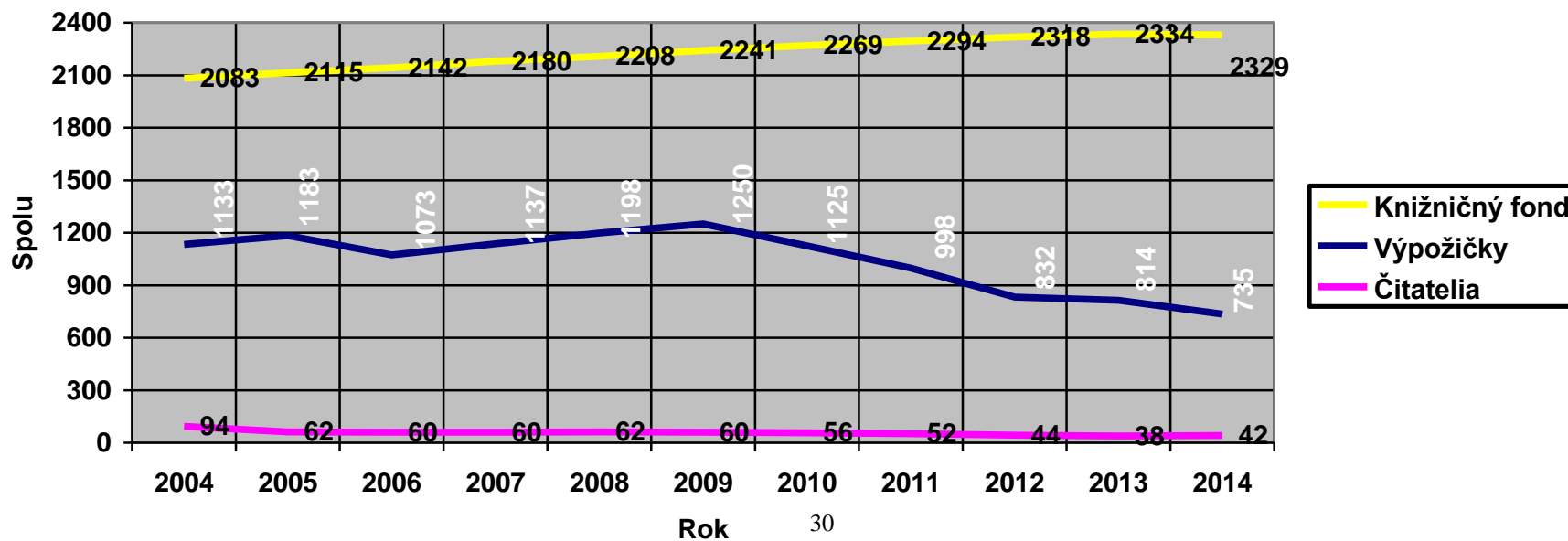
Obecná knižnica v Hronseku

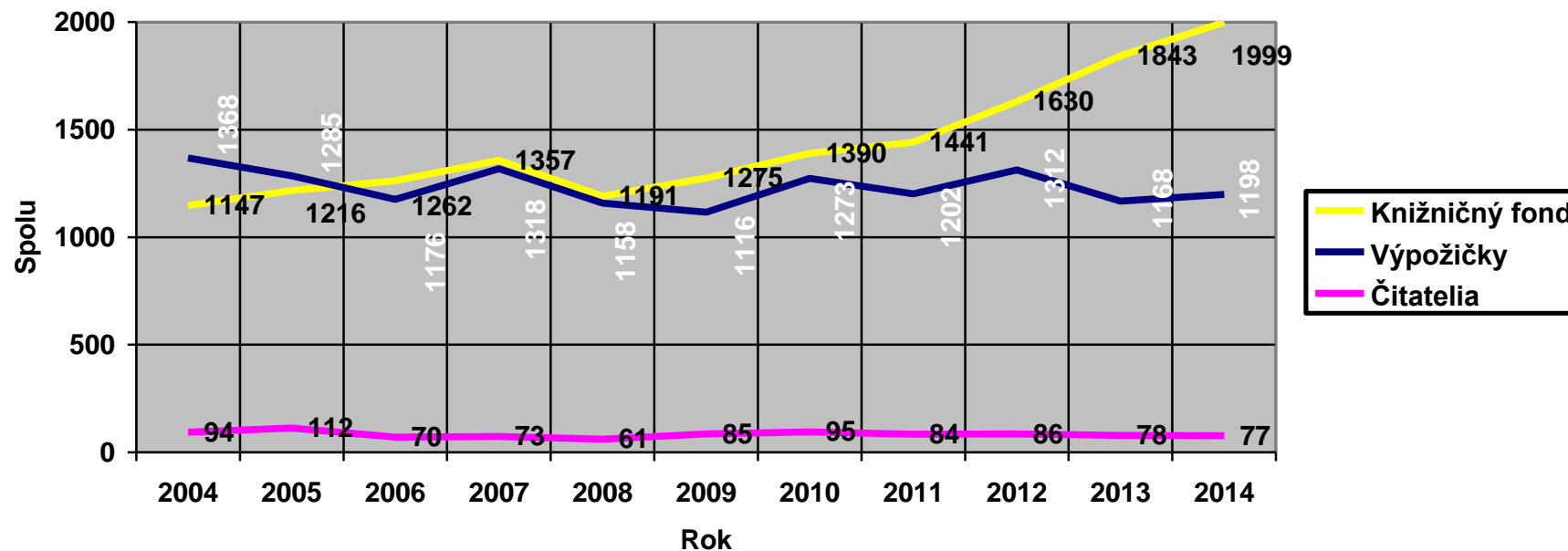
Obecná knižnica v Lubietovej

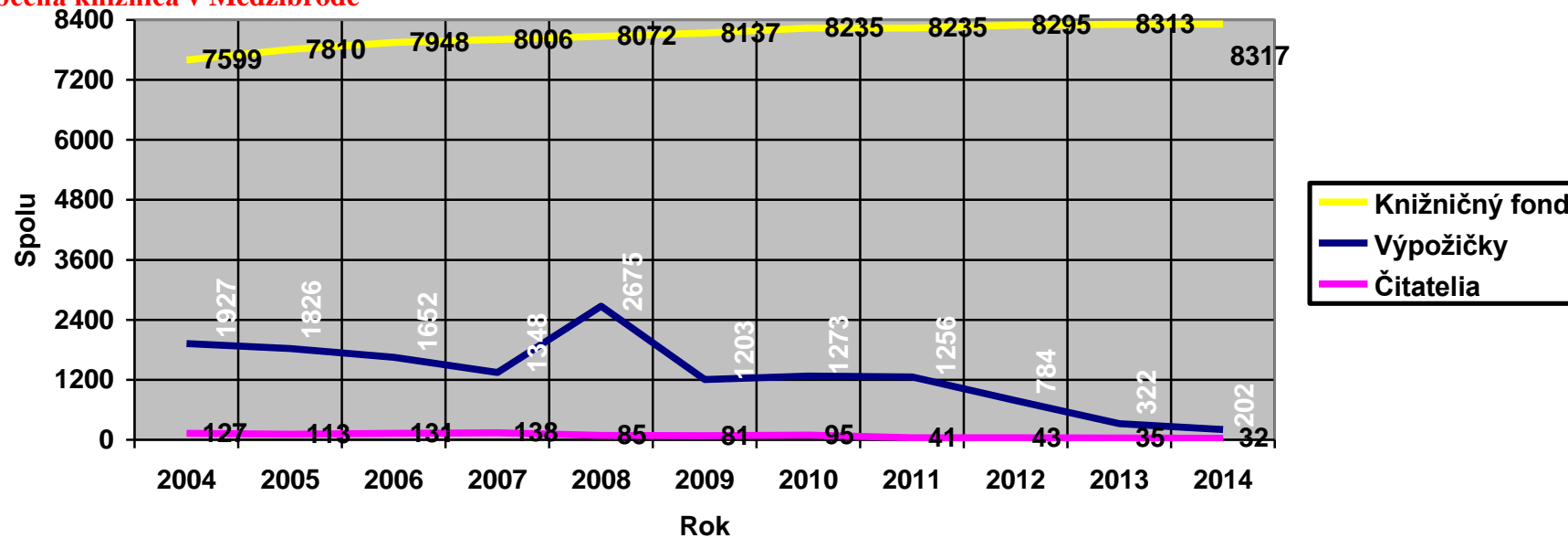
Obecná knižnica v Lučatíne

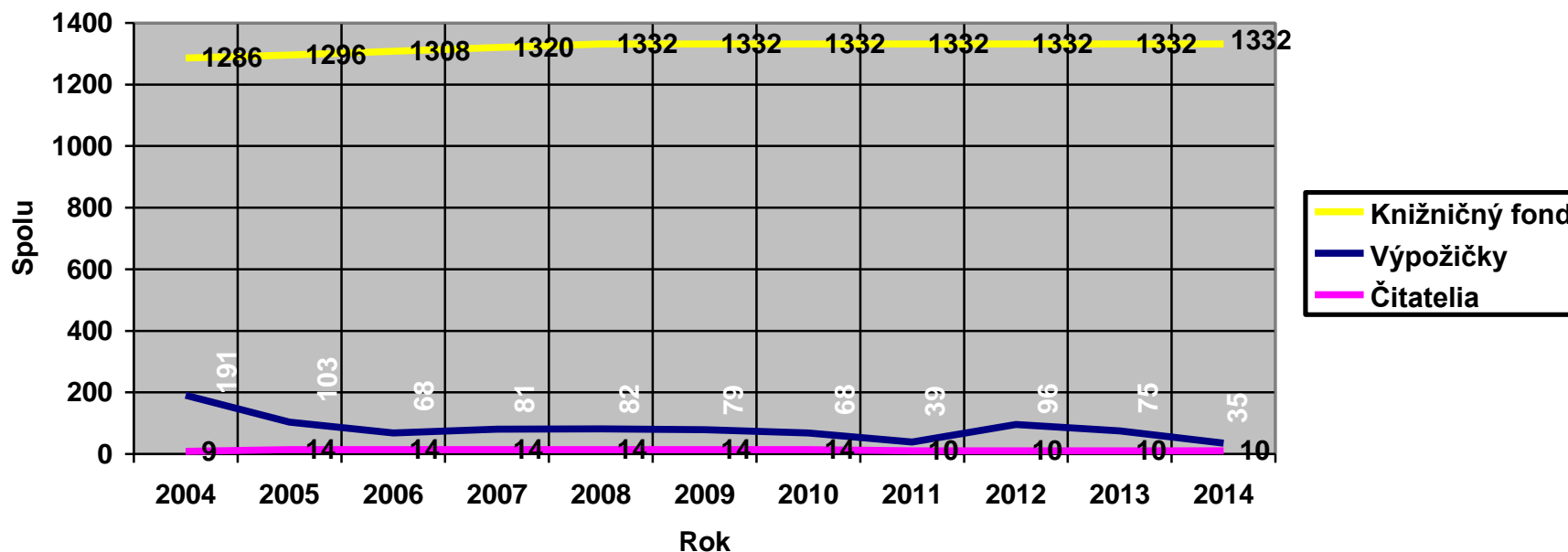
Obecná knižnica v Malachove

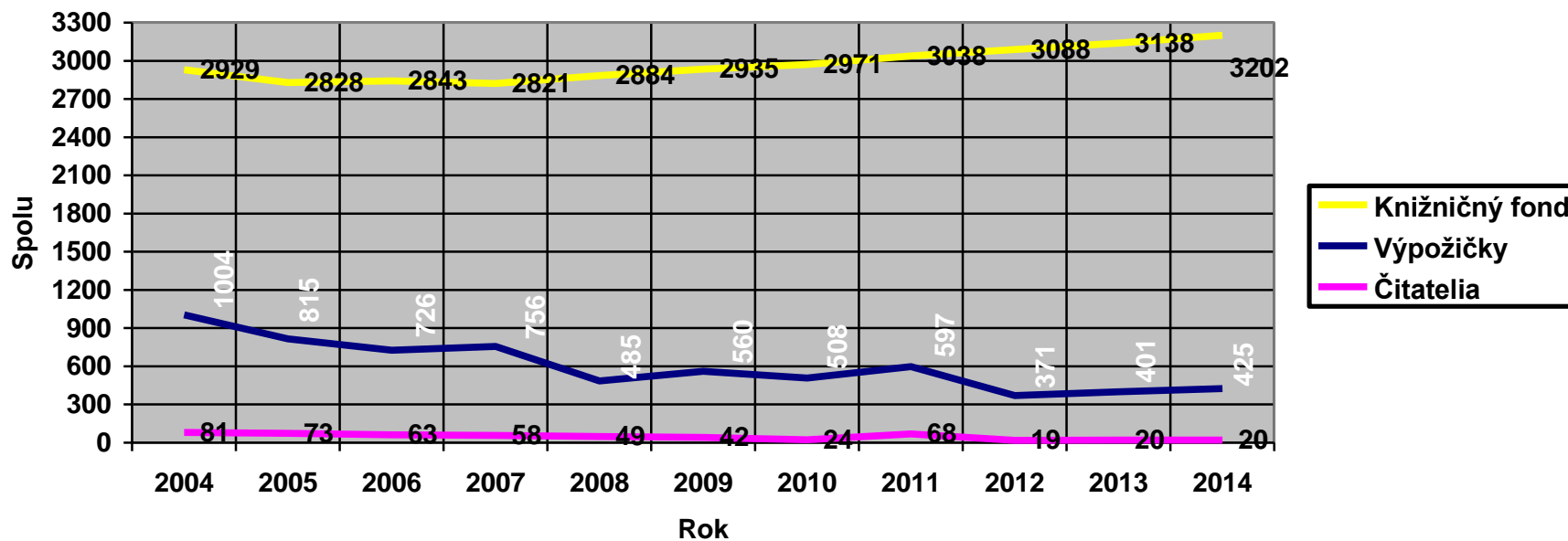
Obecná knižnica v Medzibrodě

Obecná knižnica v Moštenici

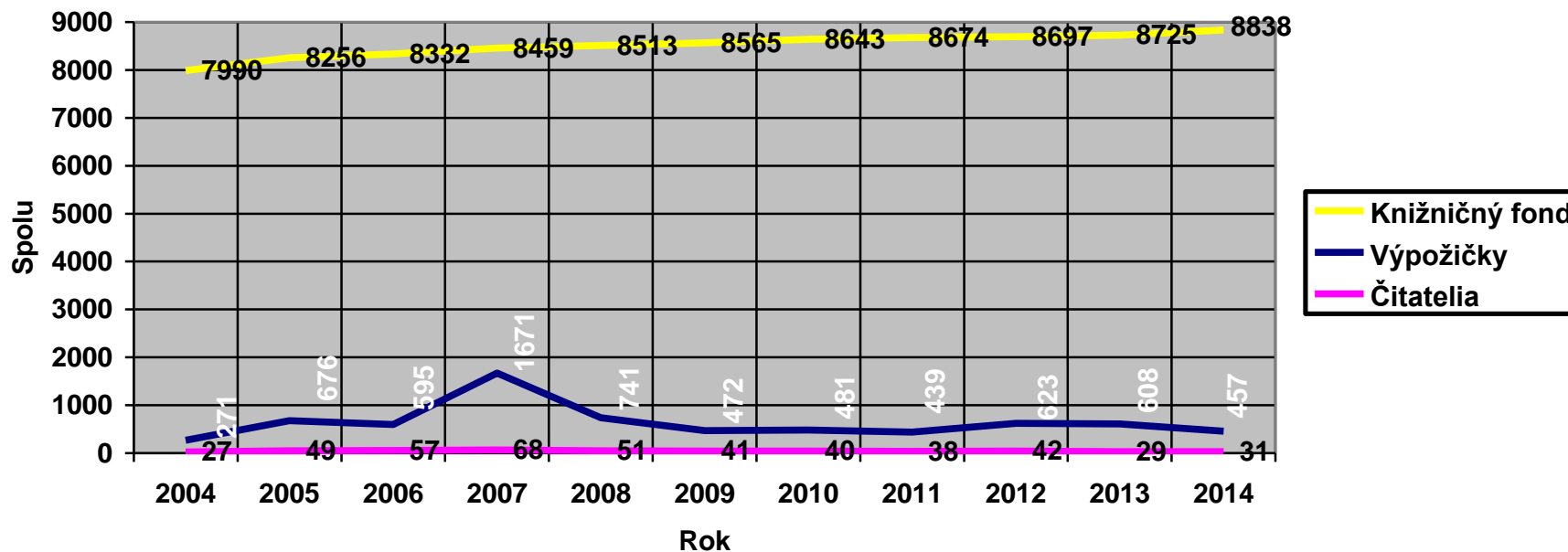

Obecná knižnica v Nemciach

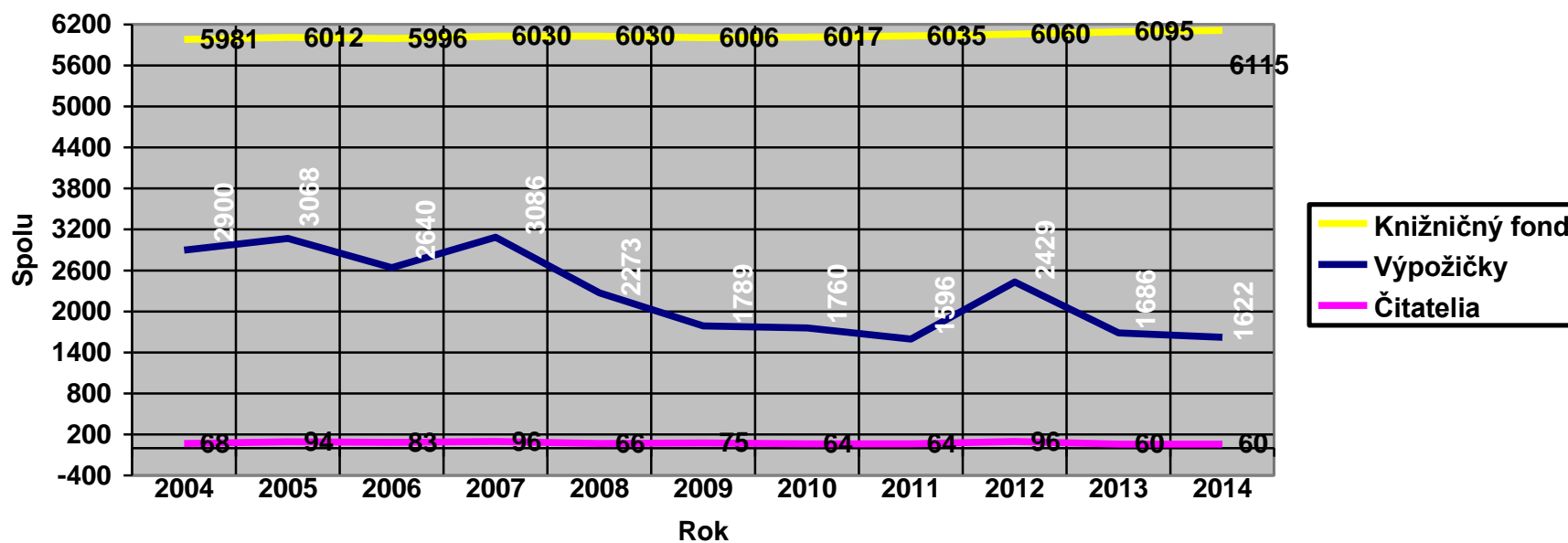

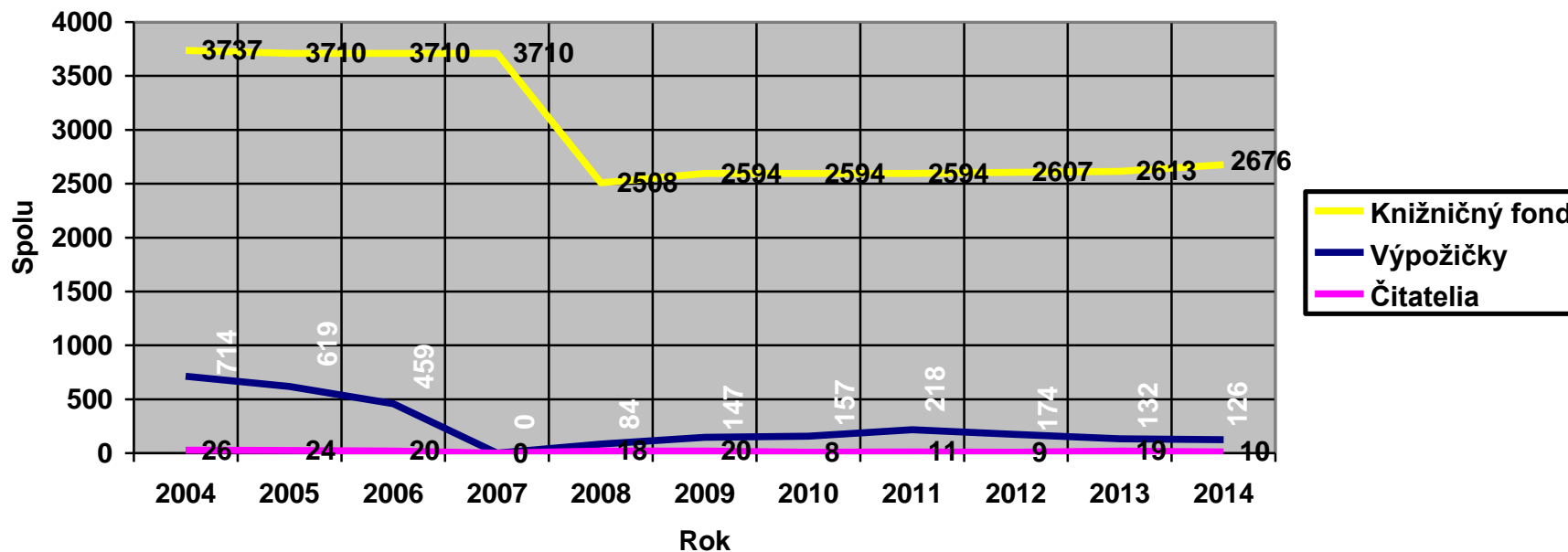
Obecná knižnica v Podkoniciach

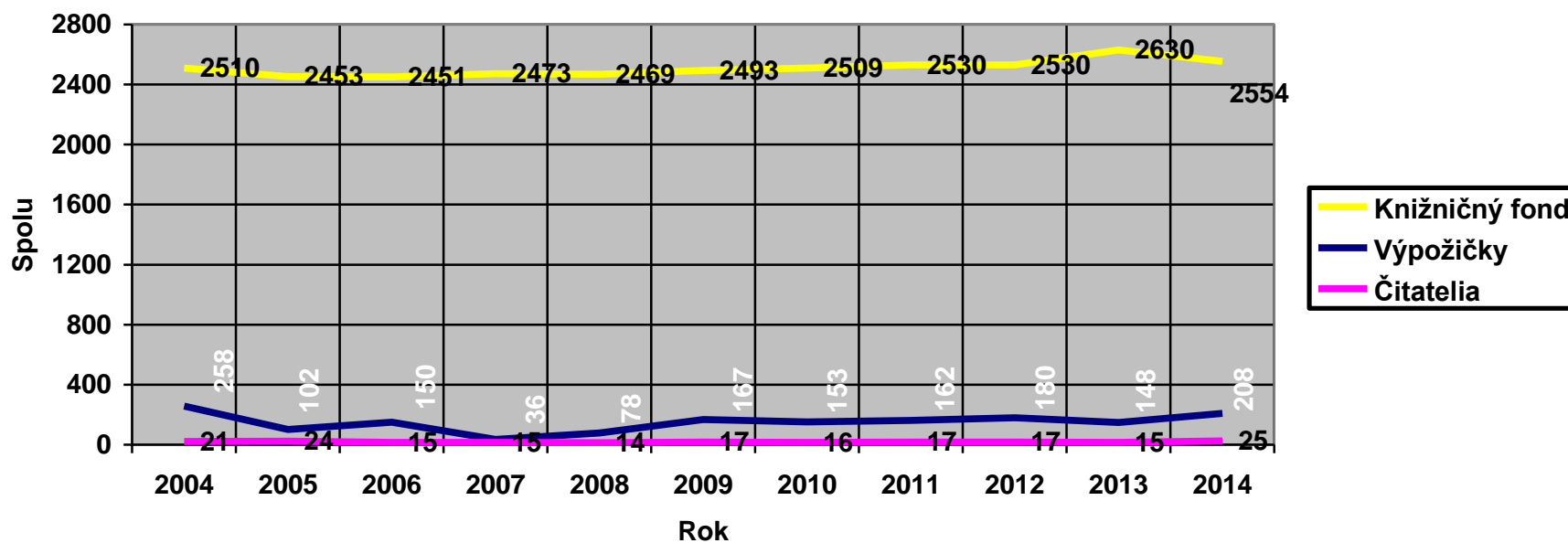
Obecná knižnica v Ponikách

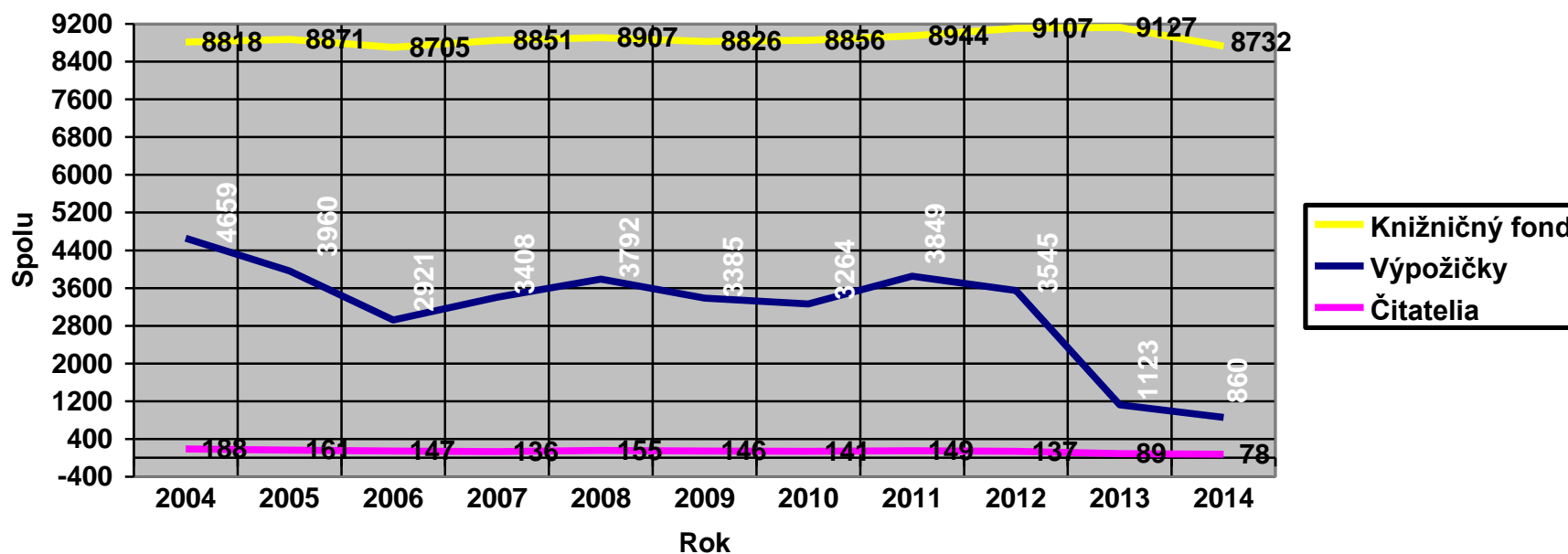
Obecná knižnica v Povrazníku

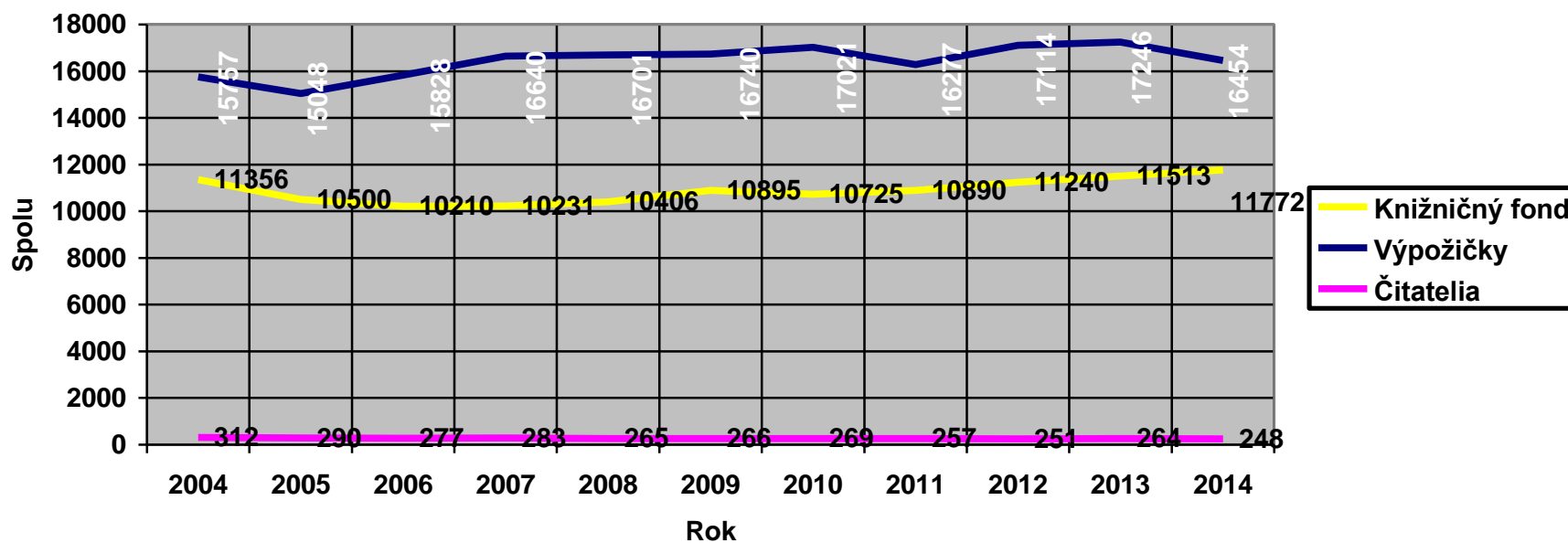
Obecná knižnica v Riečkach

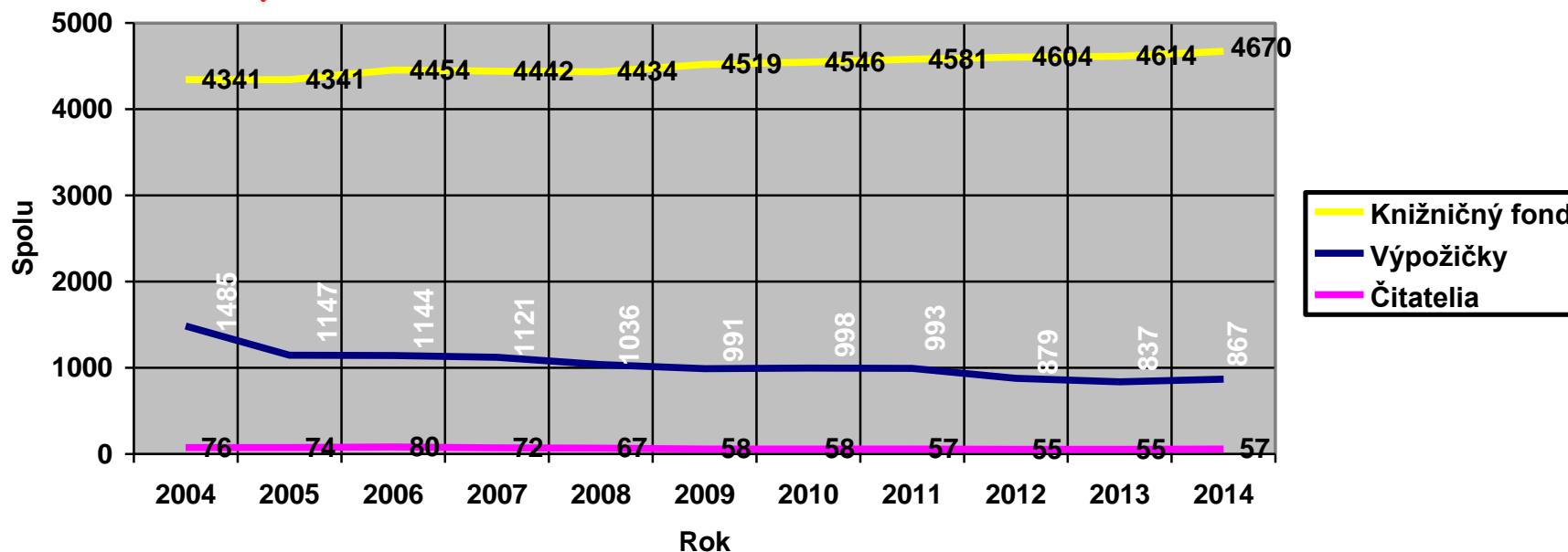
Obecná knižnica v Selciach

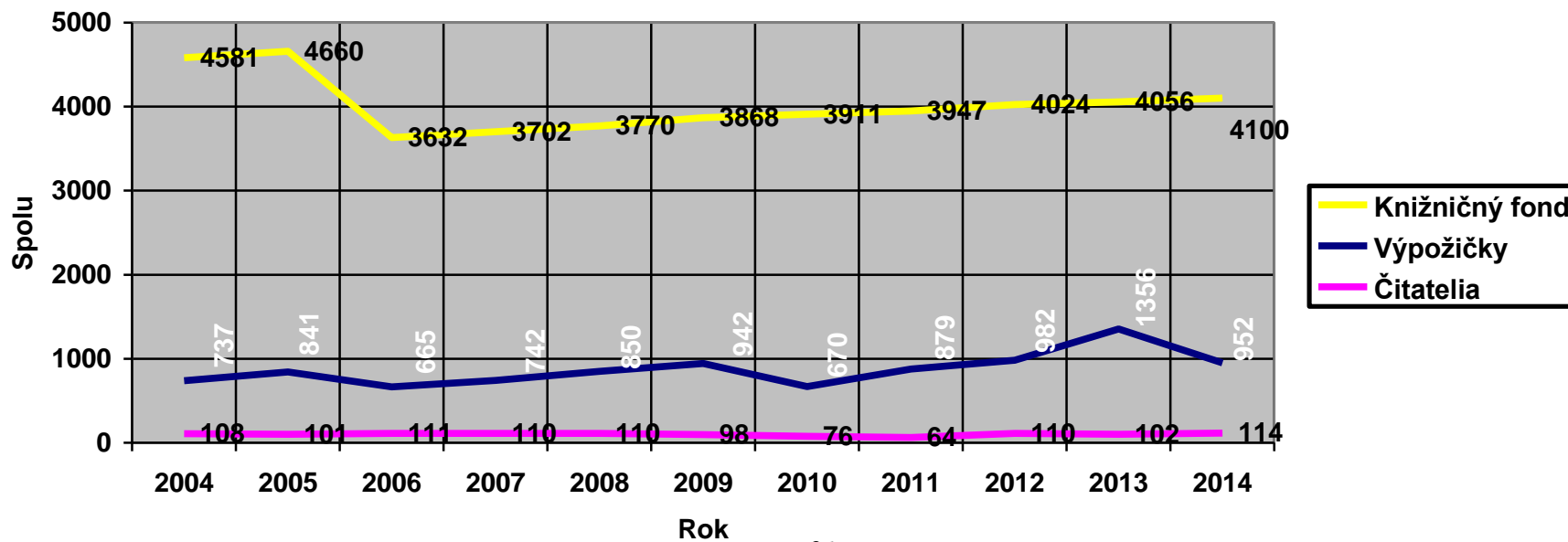
Obecná knižnica v Slovenskej Ľupči

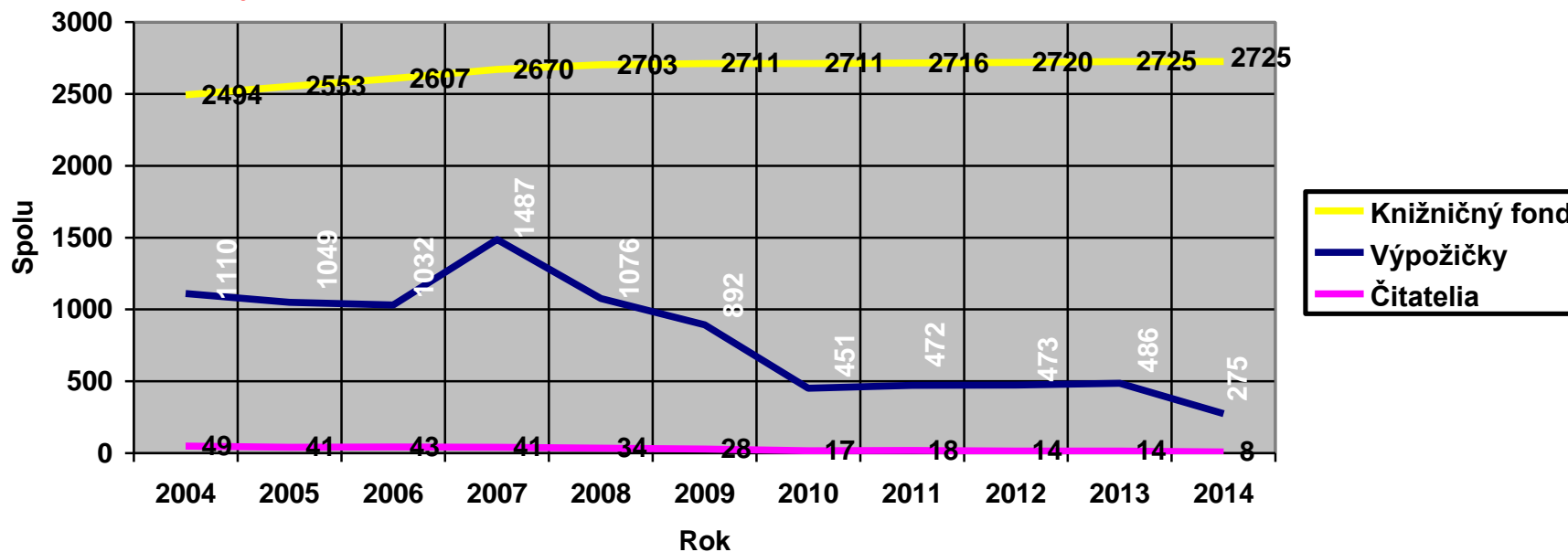
Obecná knihovna v Starých Horách

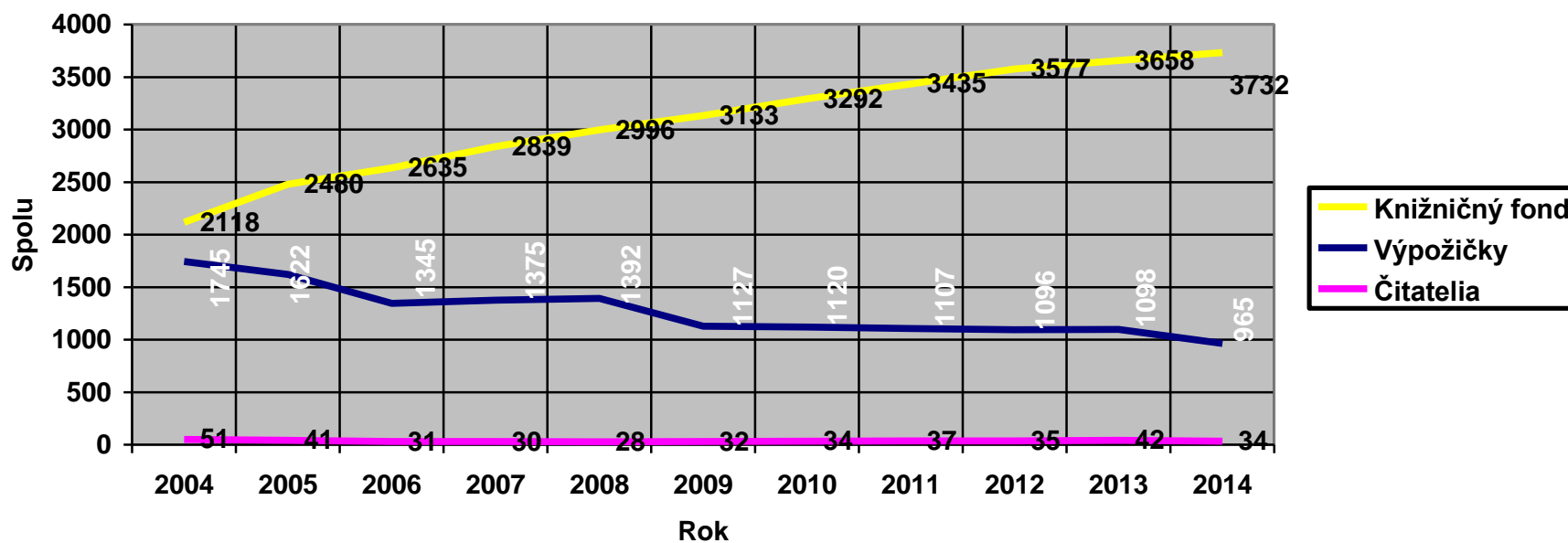
Obecná knihovna v Strelníkoch

Obecná knižnica v Tajove

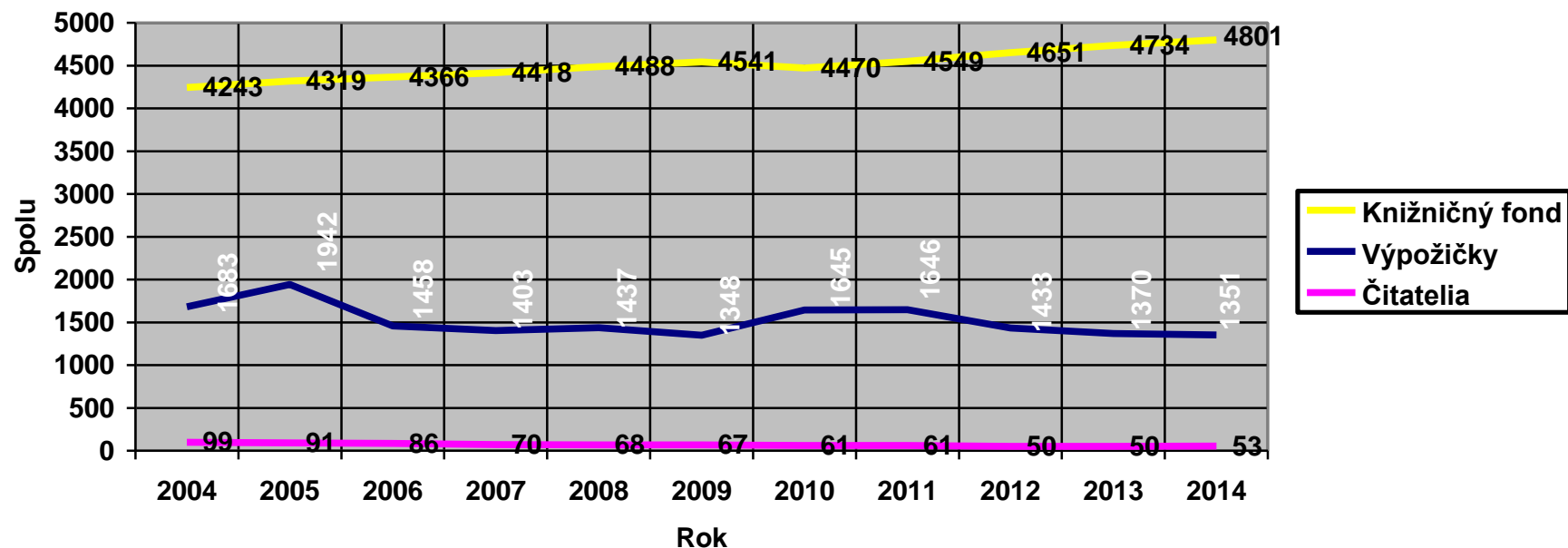

Obecná knižnica vo Vlkanovej

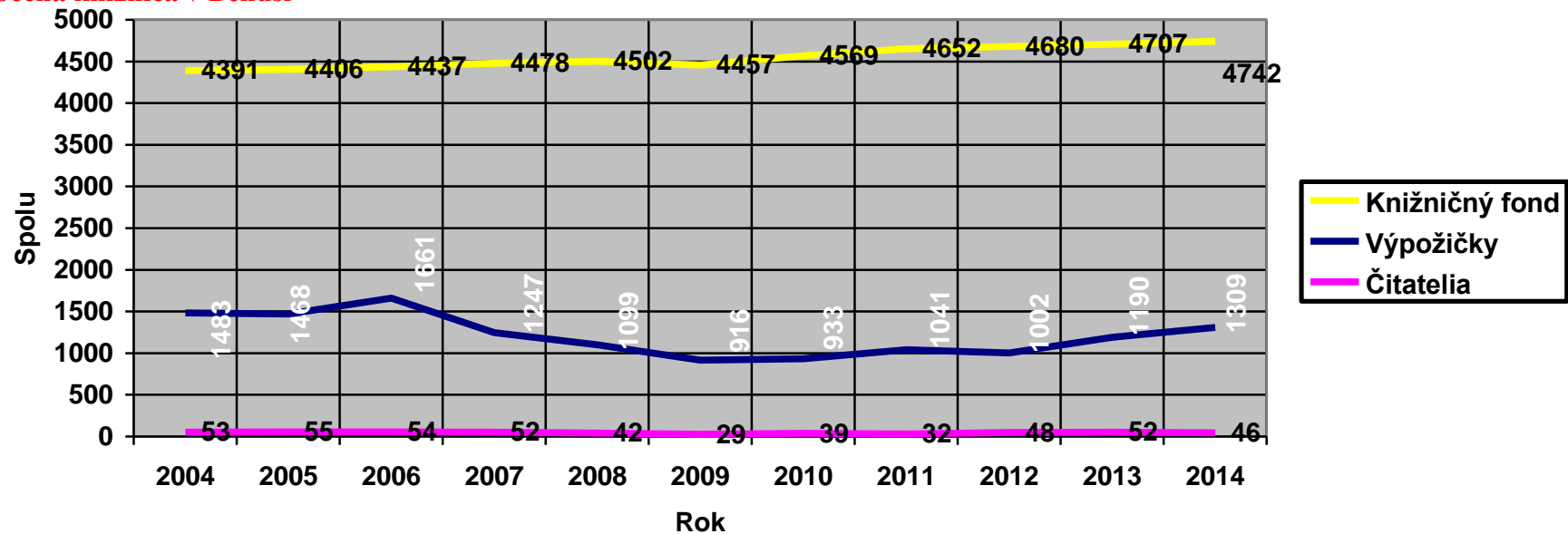

Okres Brezno

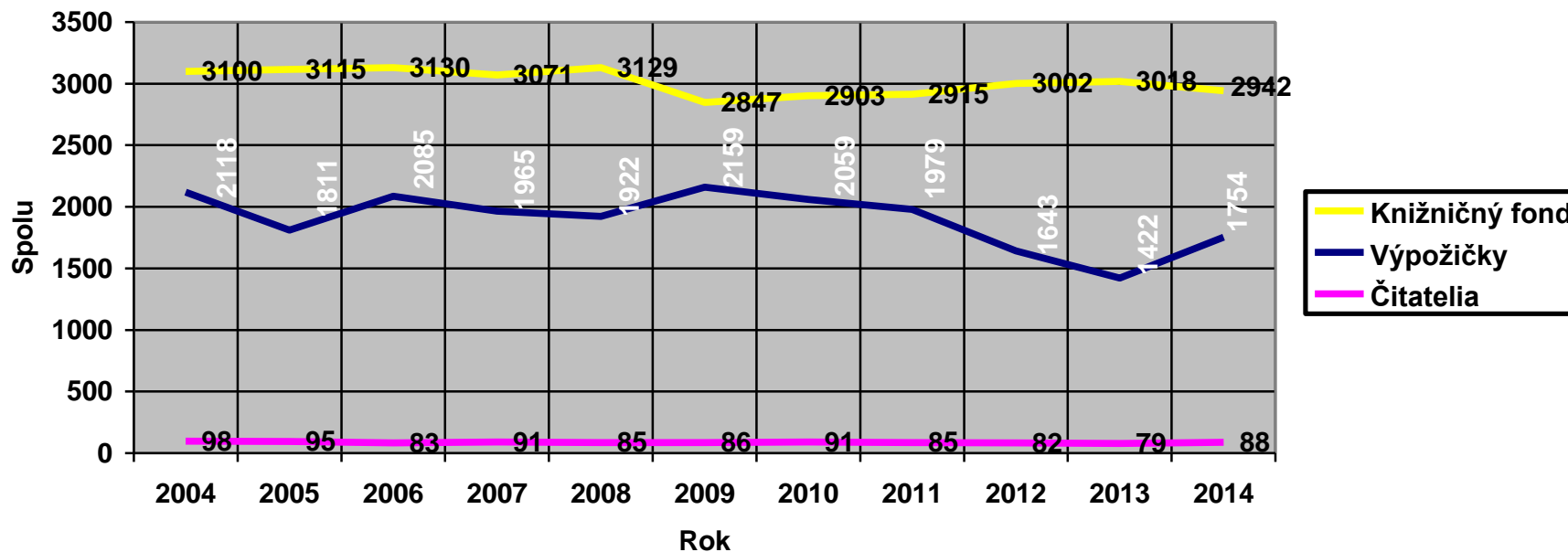
Obecná knižnica v Bacúchu

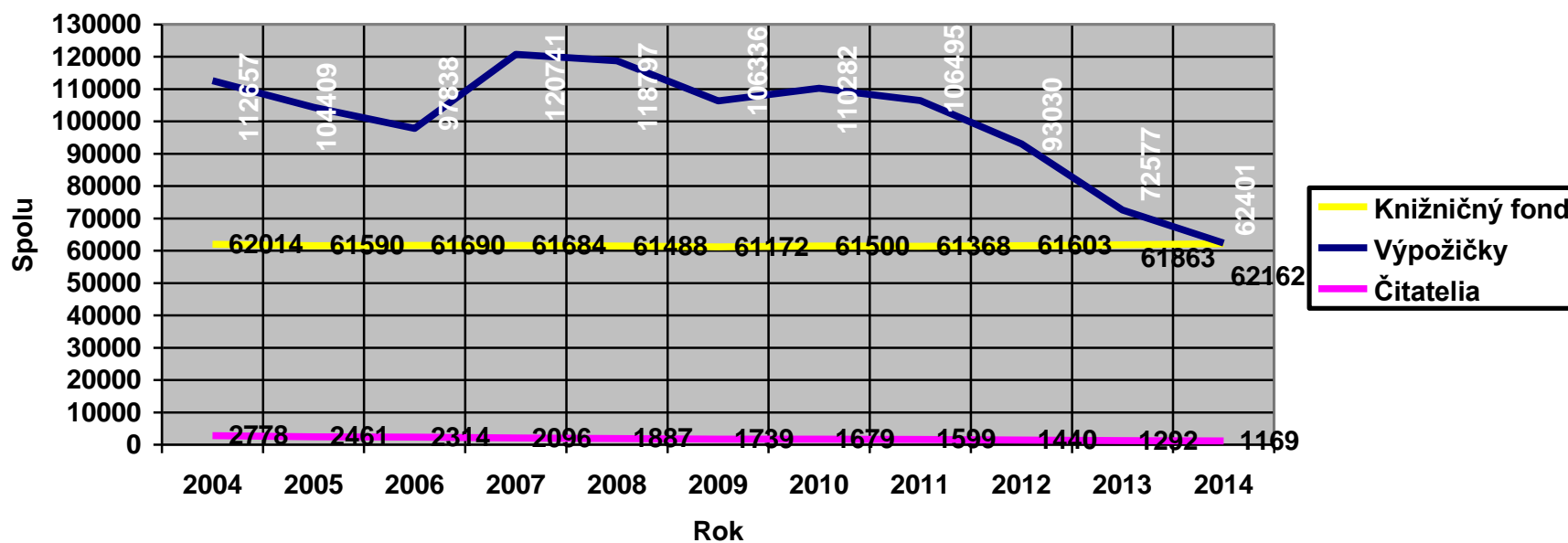
Obecná knižnica v Beňuši

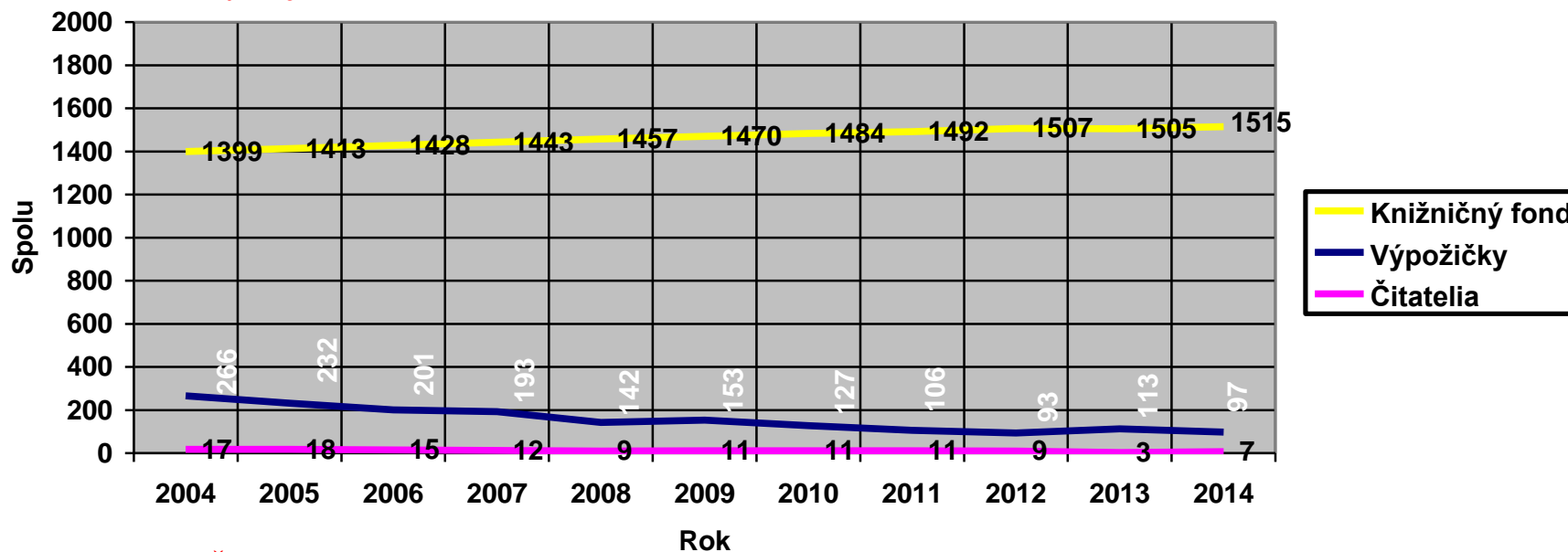
Obecná knižnica v Braväcove

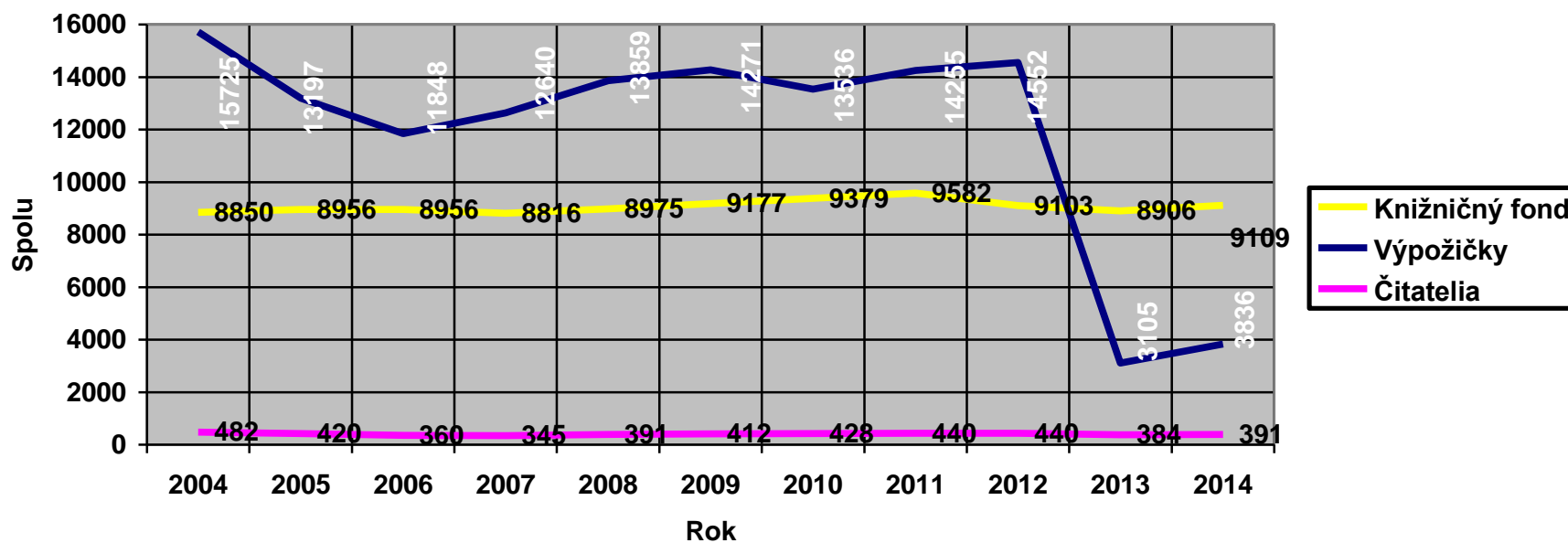
Mestská knižnica v Brezne

Obecná knižnica v Bystrej

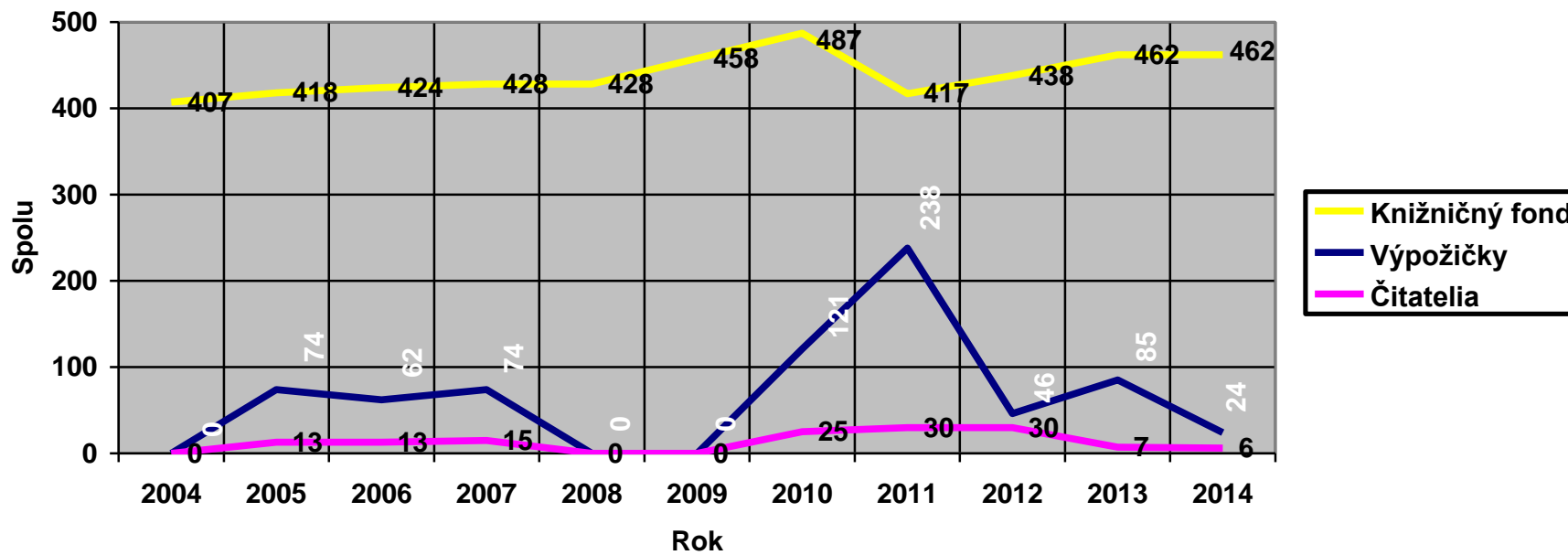

Obecná knižnica v Čiernom Balogu

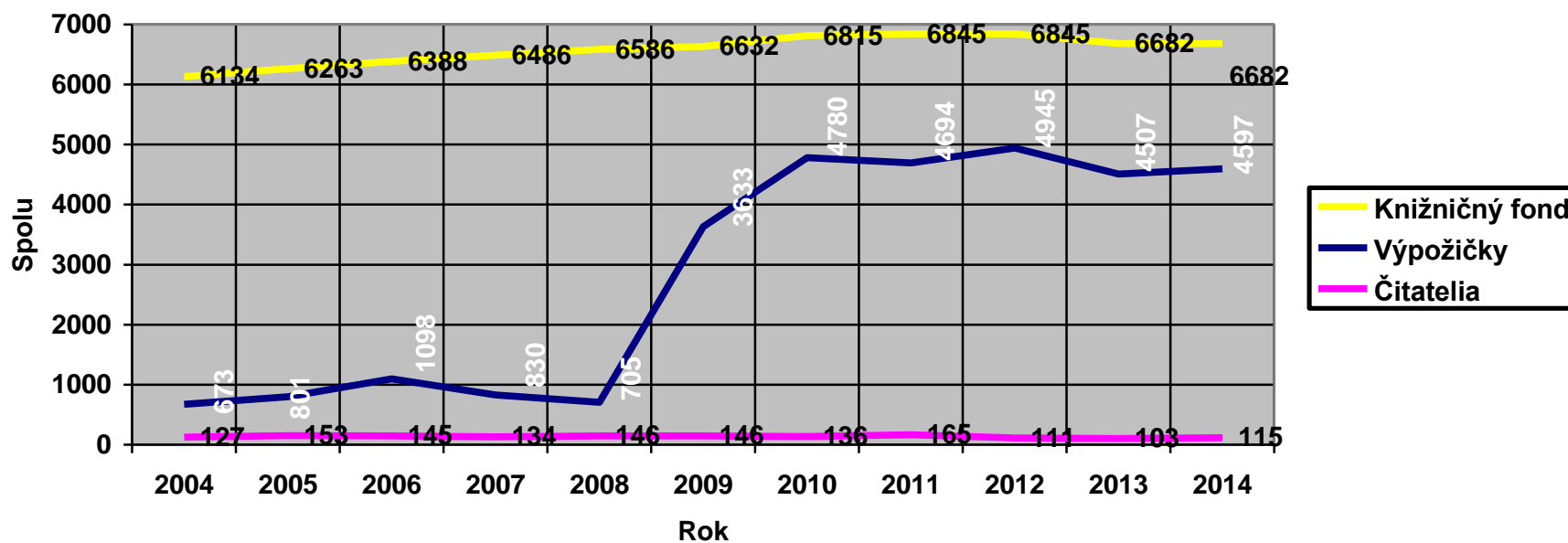

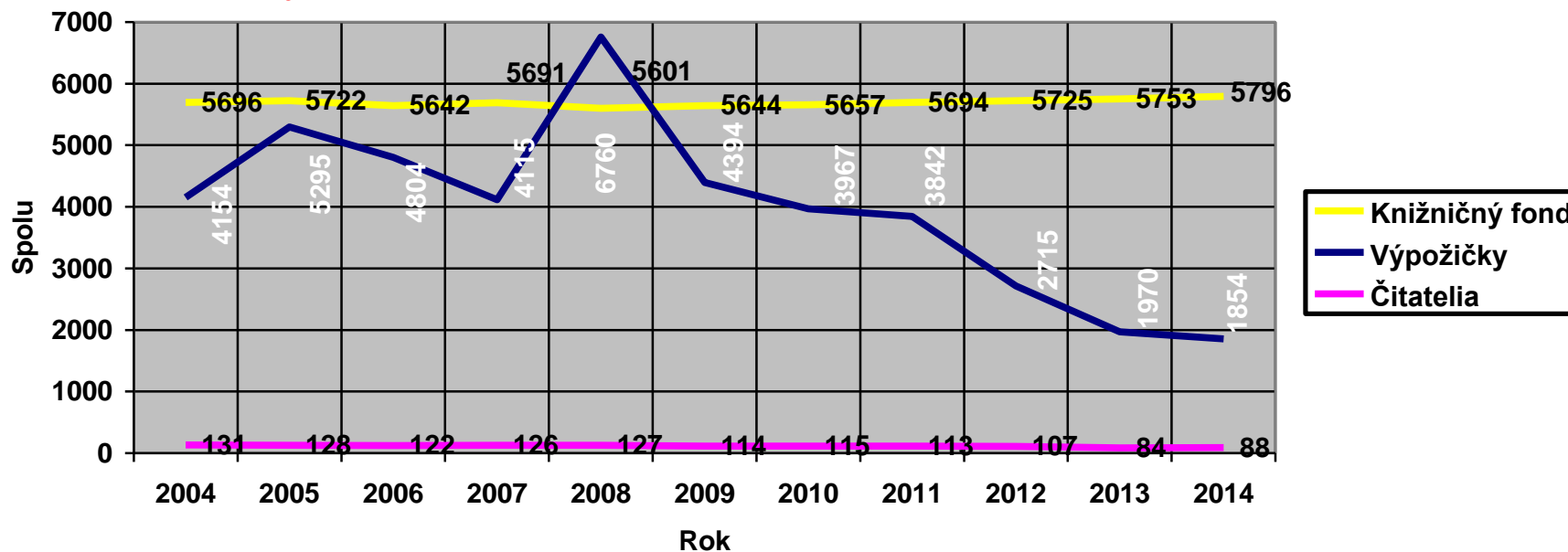
Obecná knihovna v Drábsku

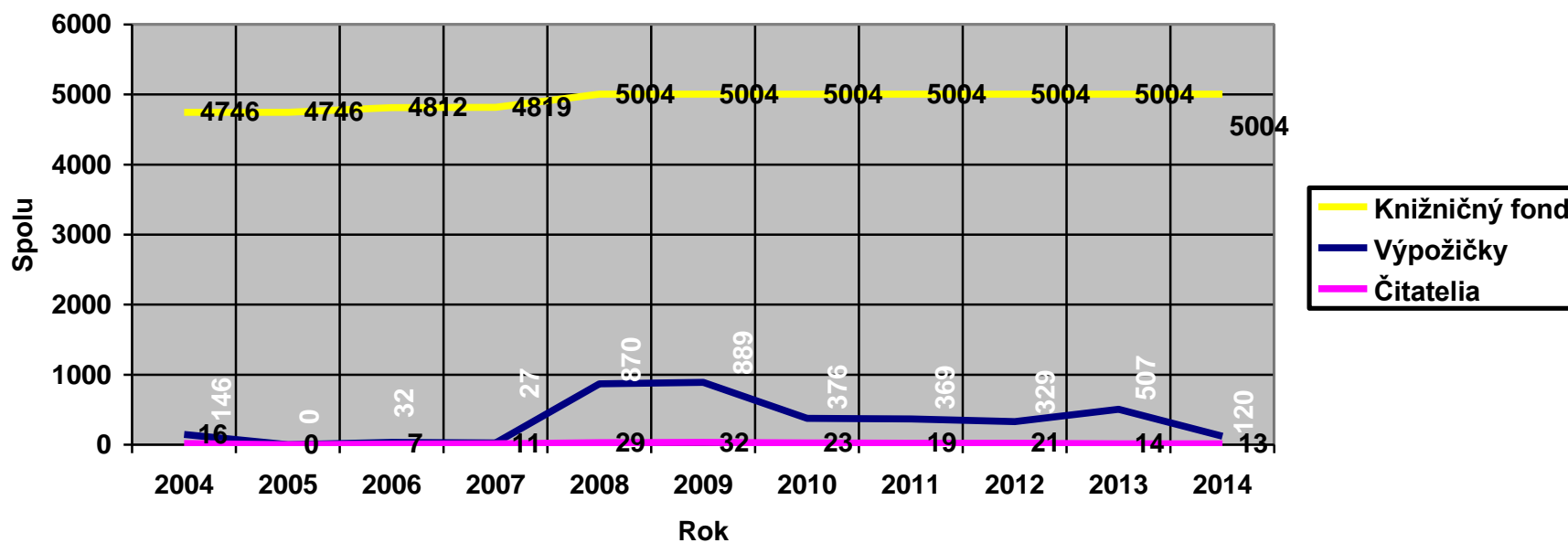
Obecná knihovna v Heľpe

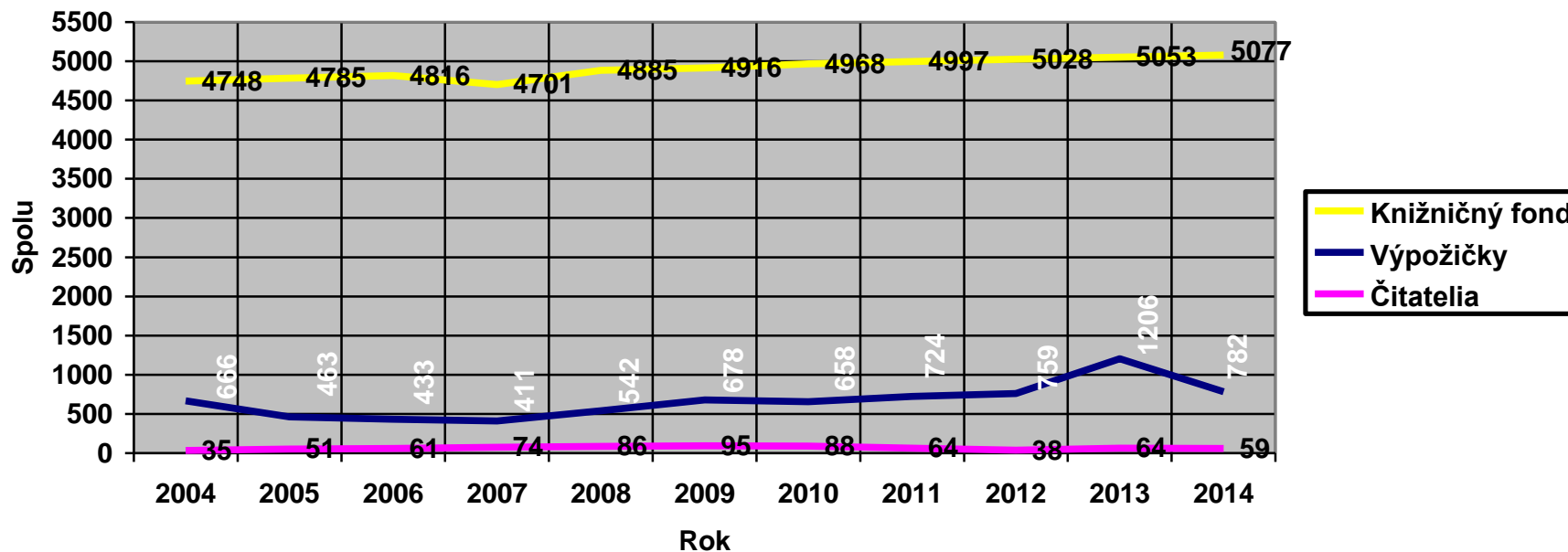
Obecná knižnica v Hornej Lehote

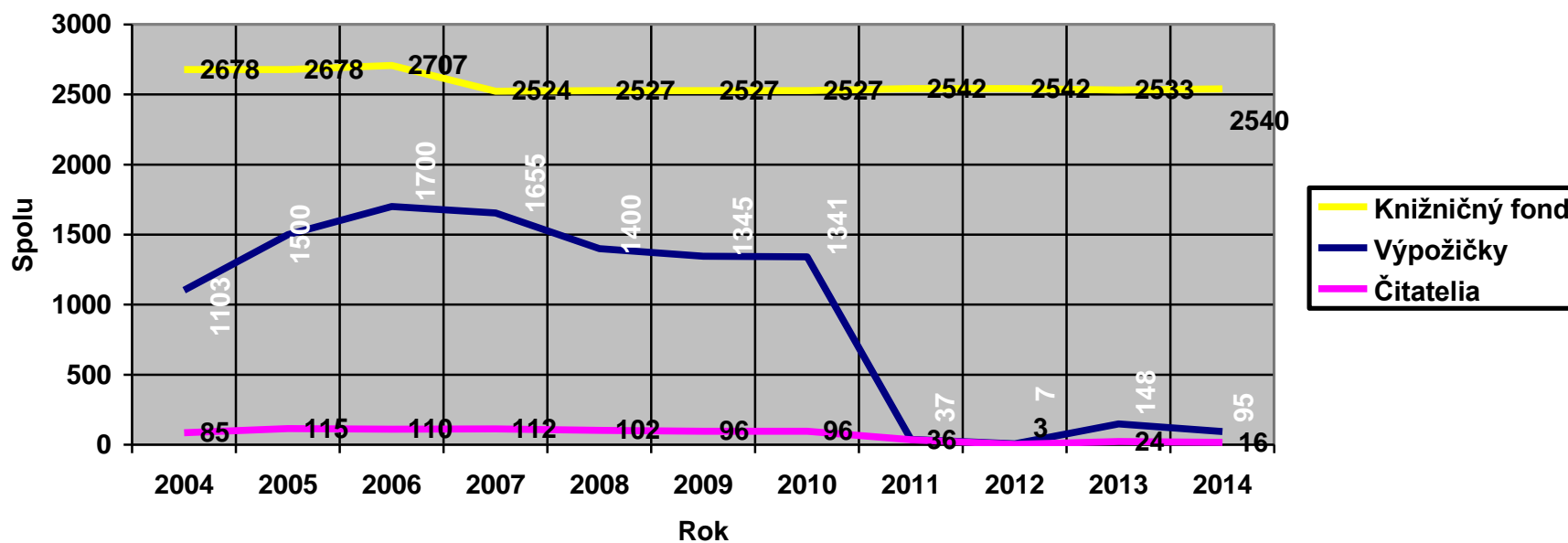
Obecná knižnica v Hronci

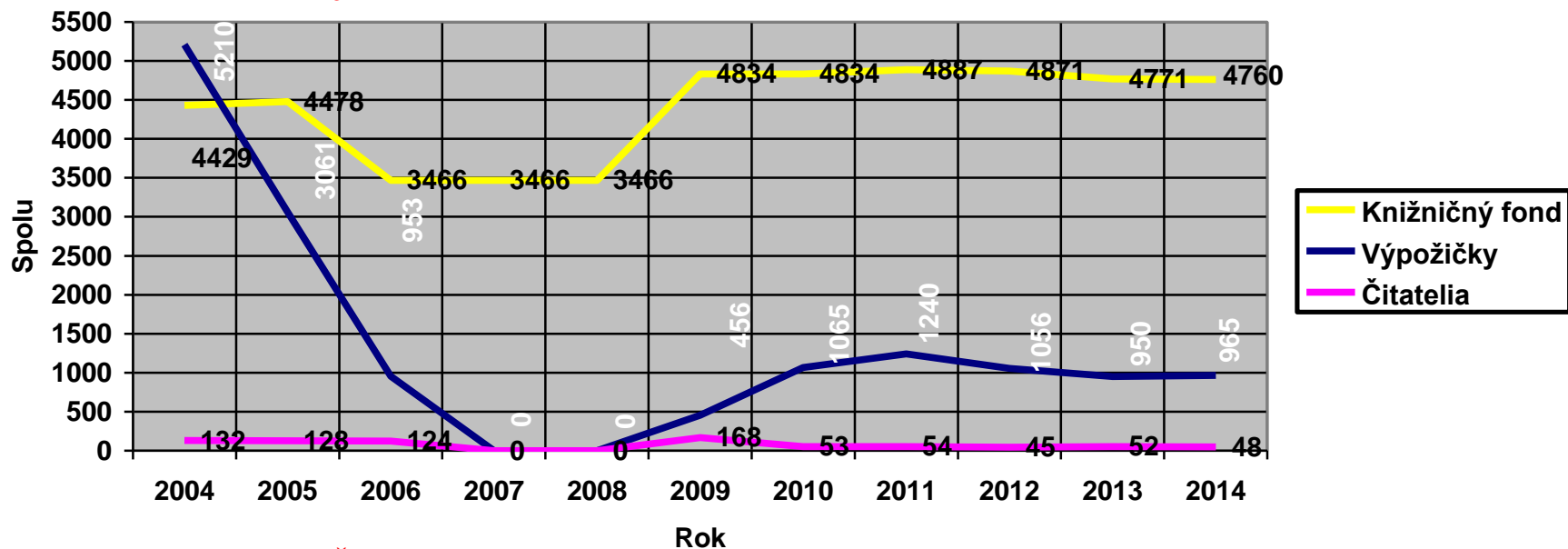
Obecná knižnica v Jasení

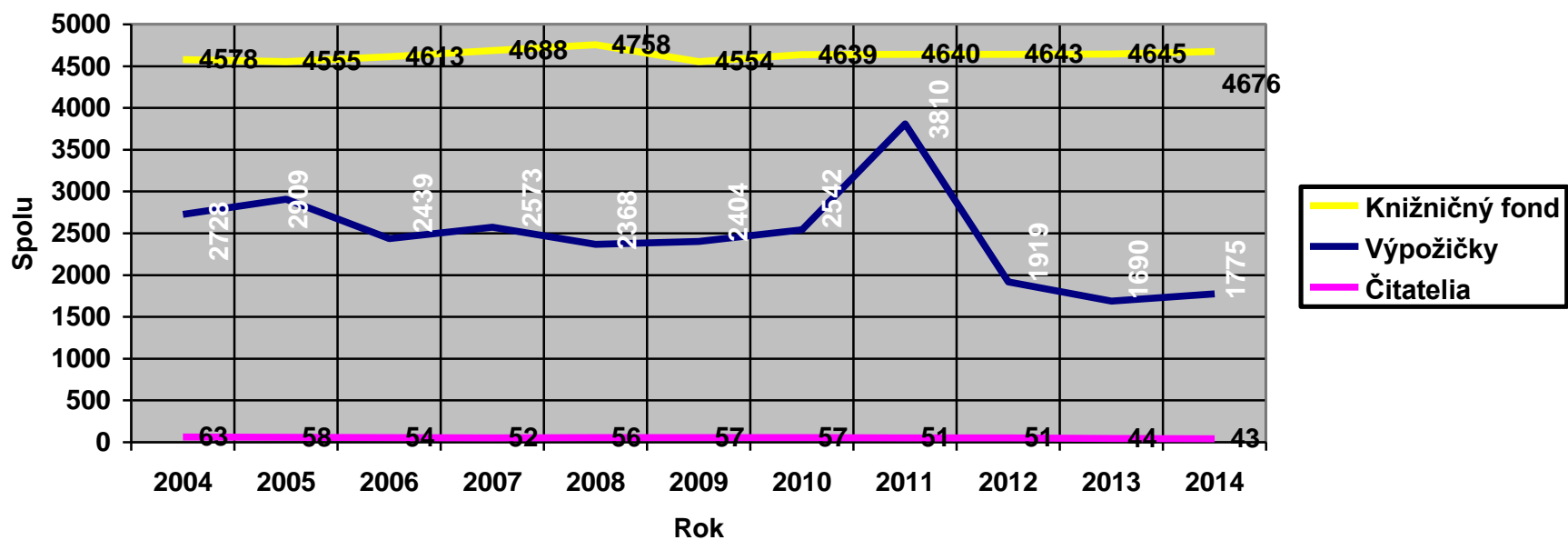
Obecná knižnica v Lome nad Rimavicou

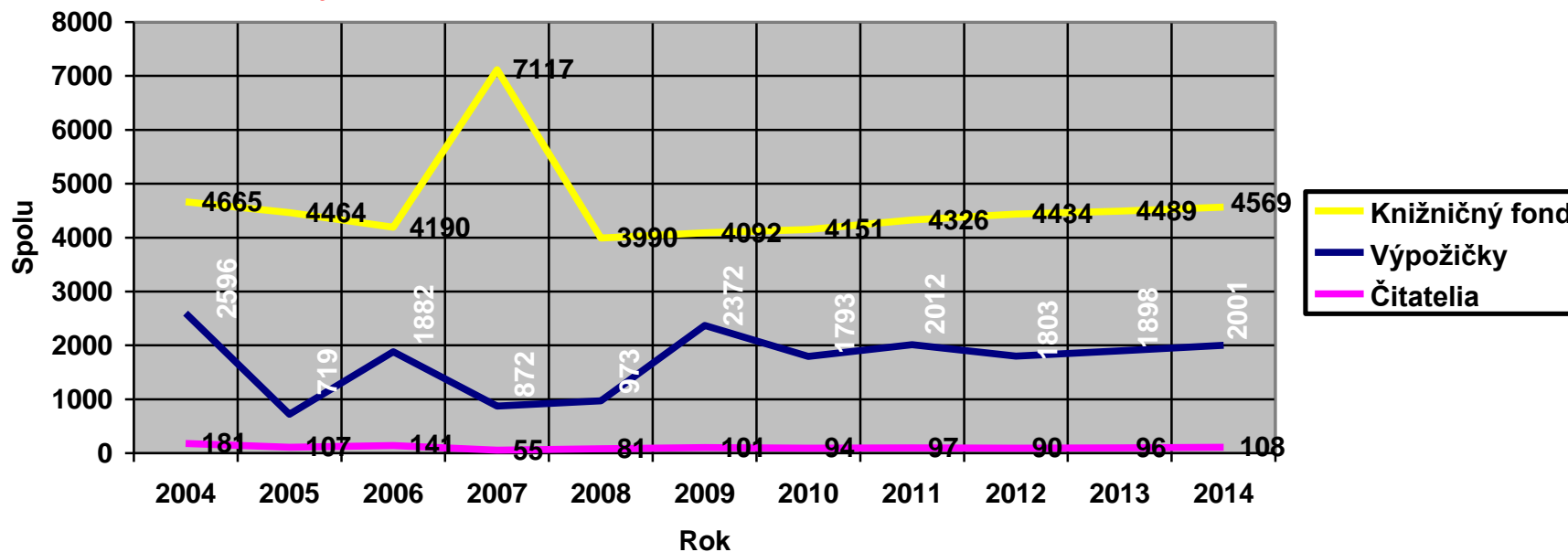
Obecná knižnica v Michalovej

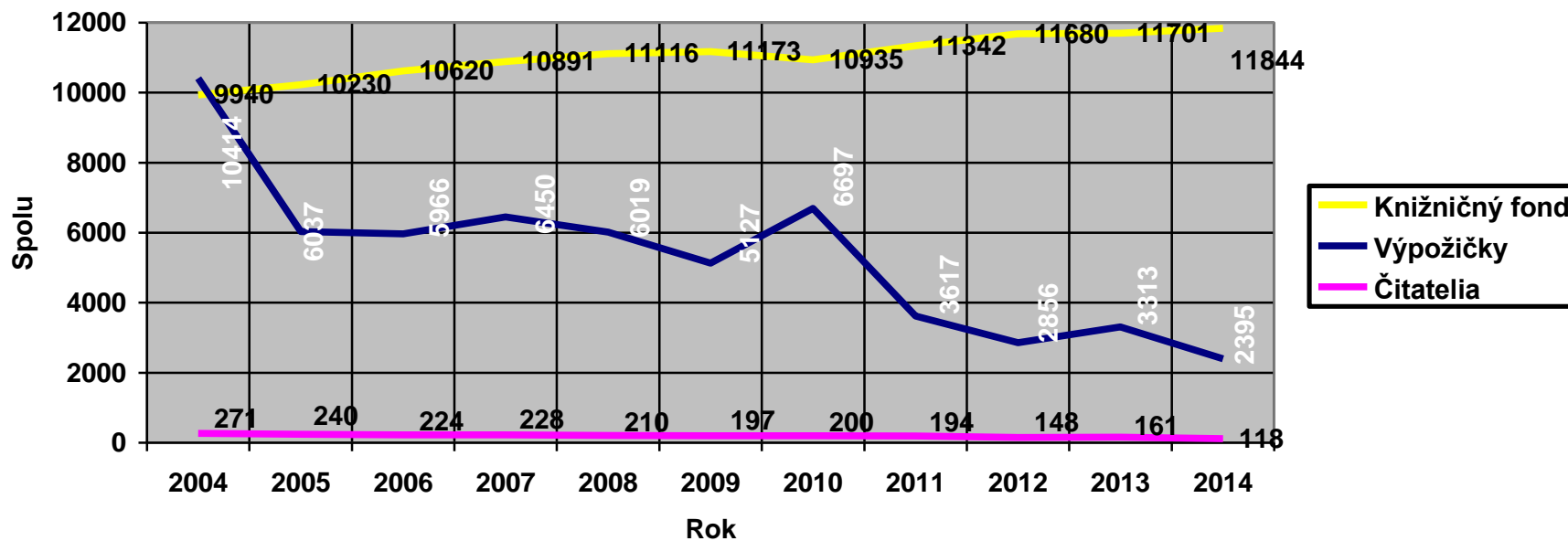
Obecná knižnica v Mýte pod Ďumbierom

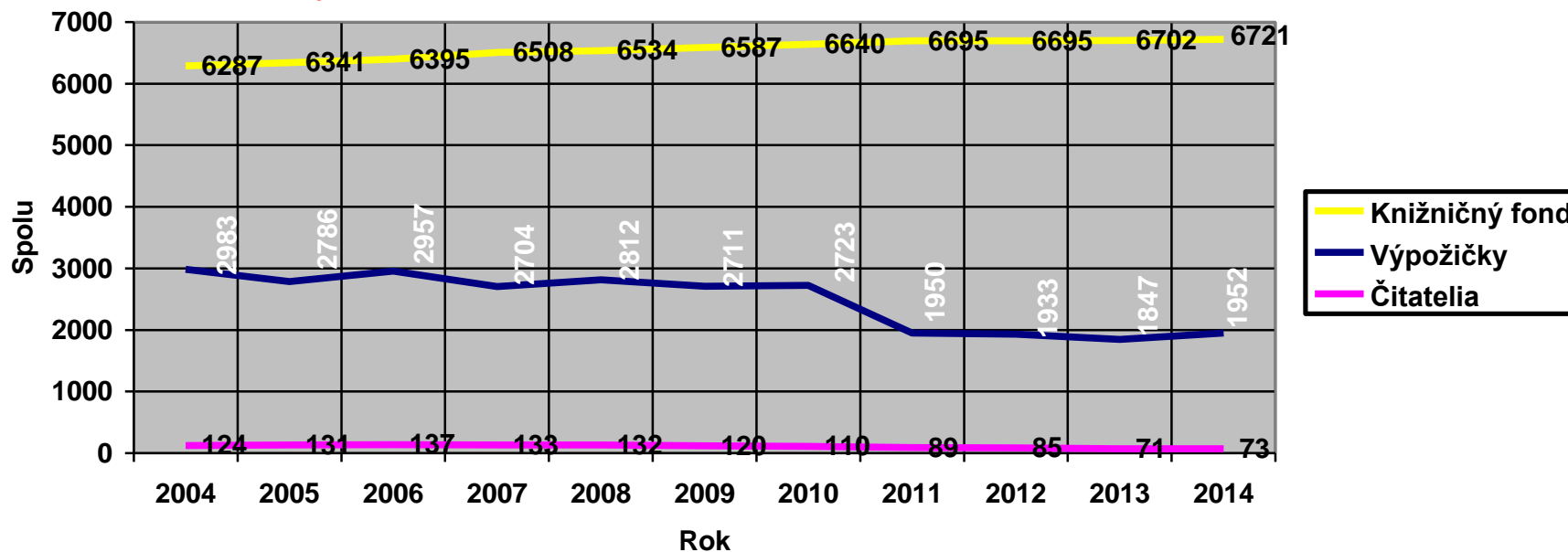
Obecná knihovna v Nemeckej

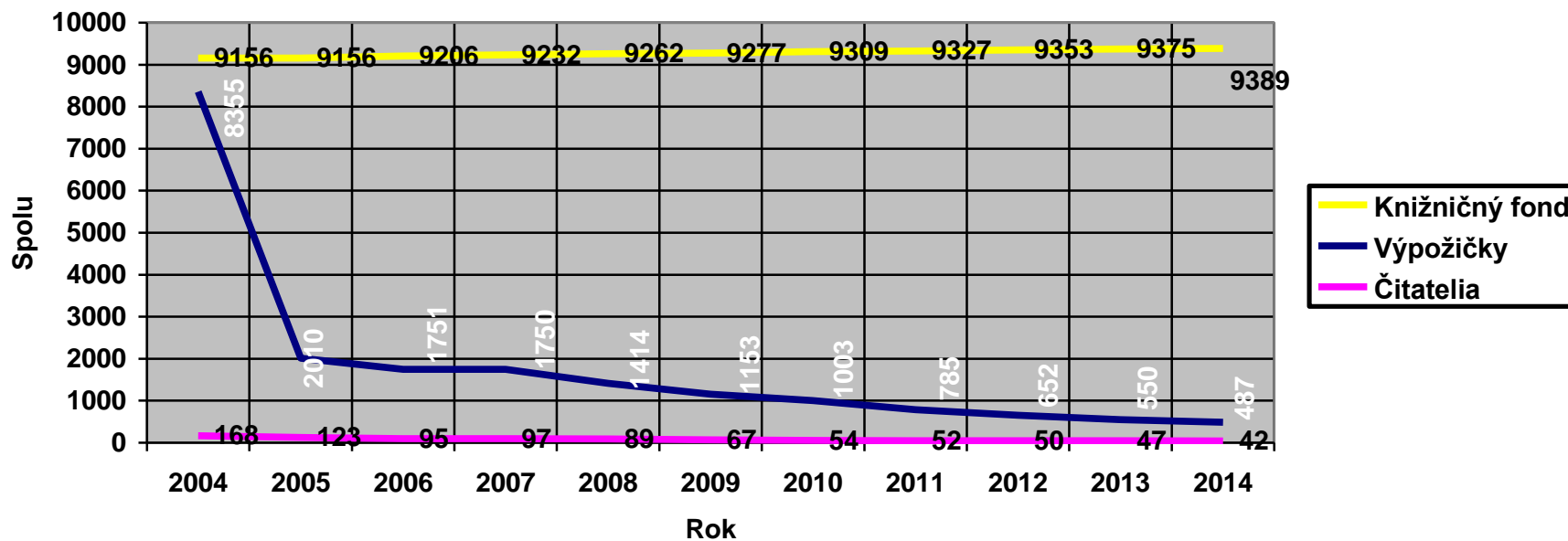
Obecná knihovna v Podbrezovej

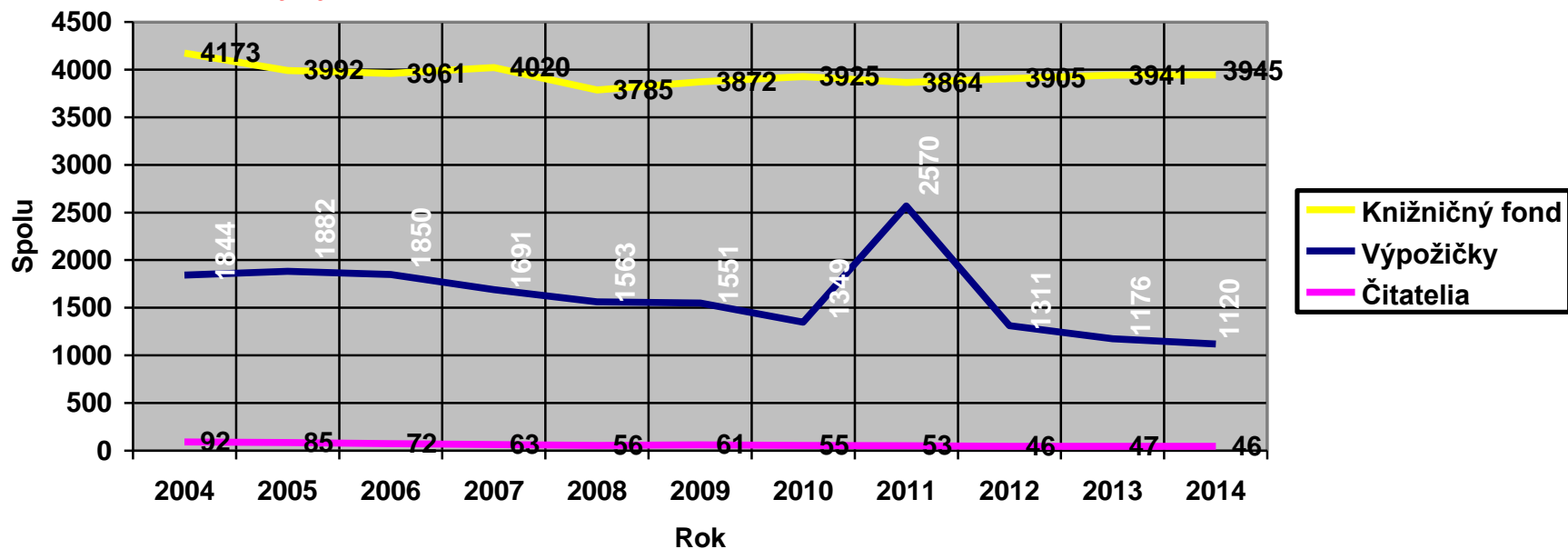
Obecná knihovna v Pohorelej

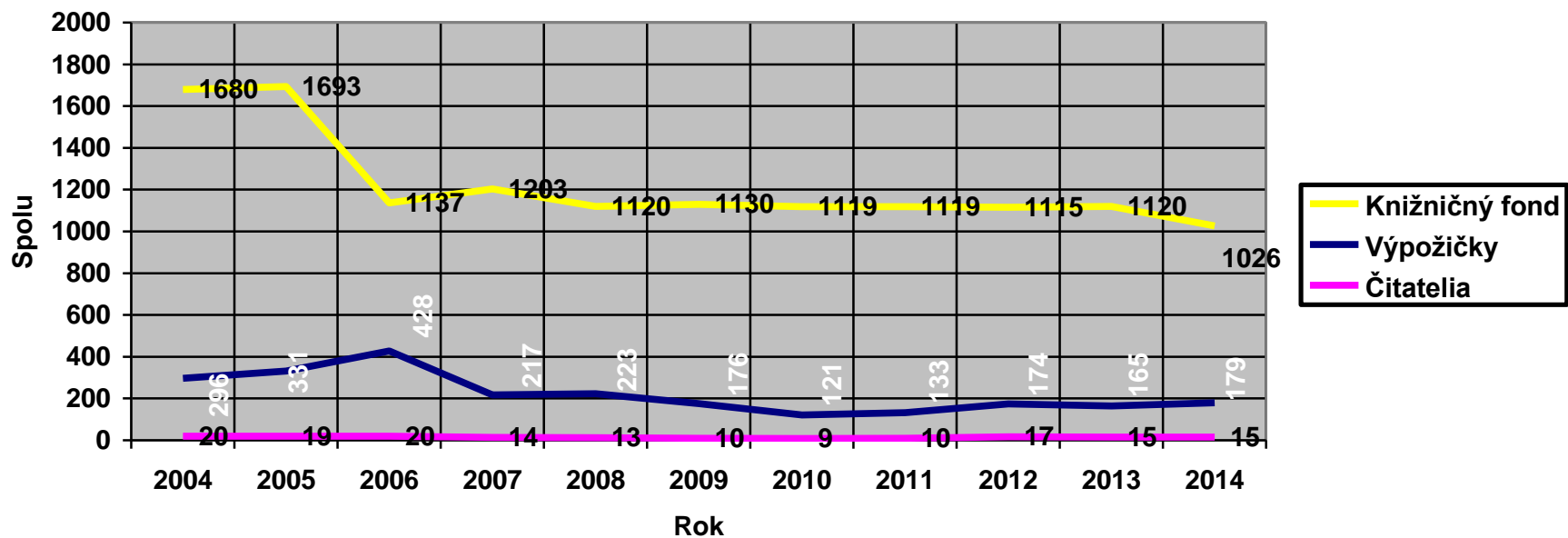
Obecná knihovna v Polomke

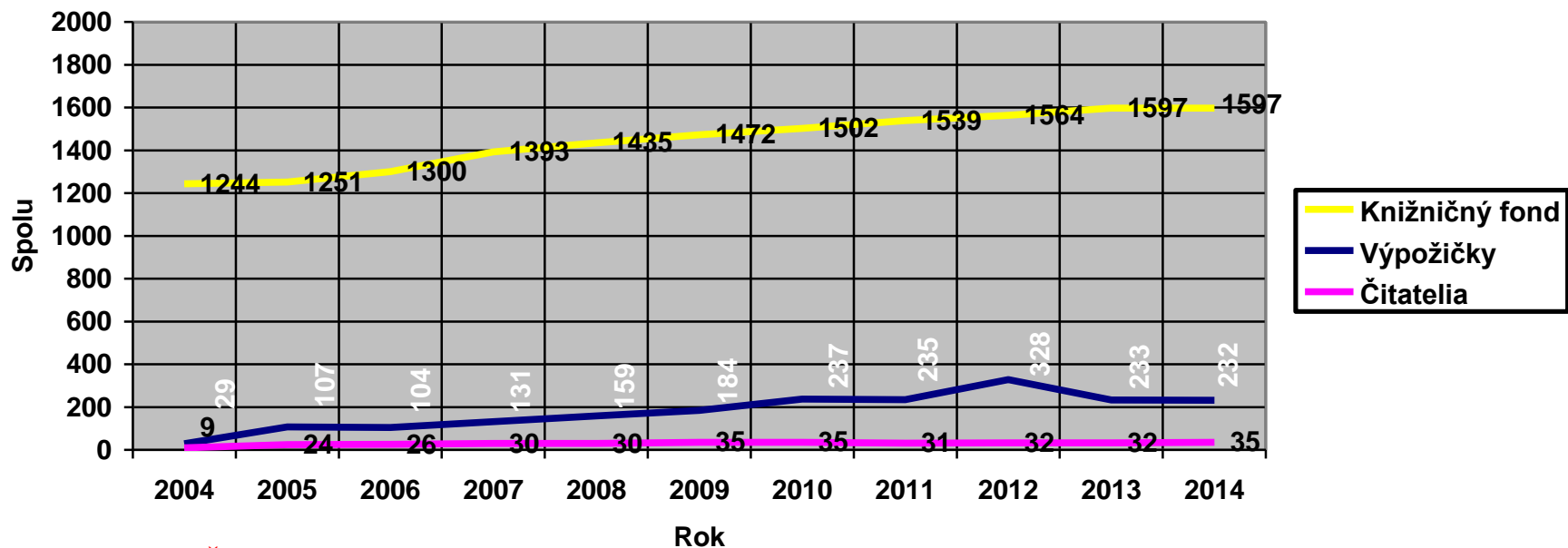
Obecná knihovna v Predajnej

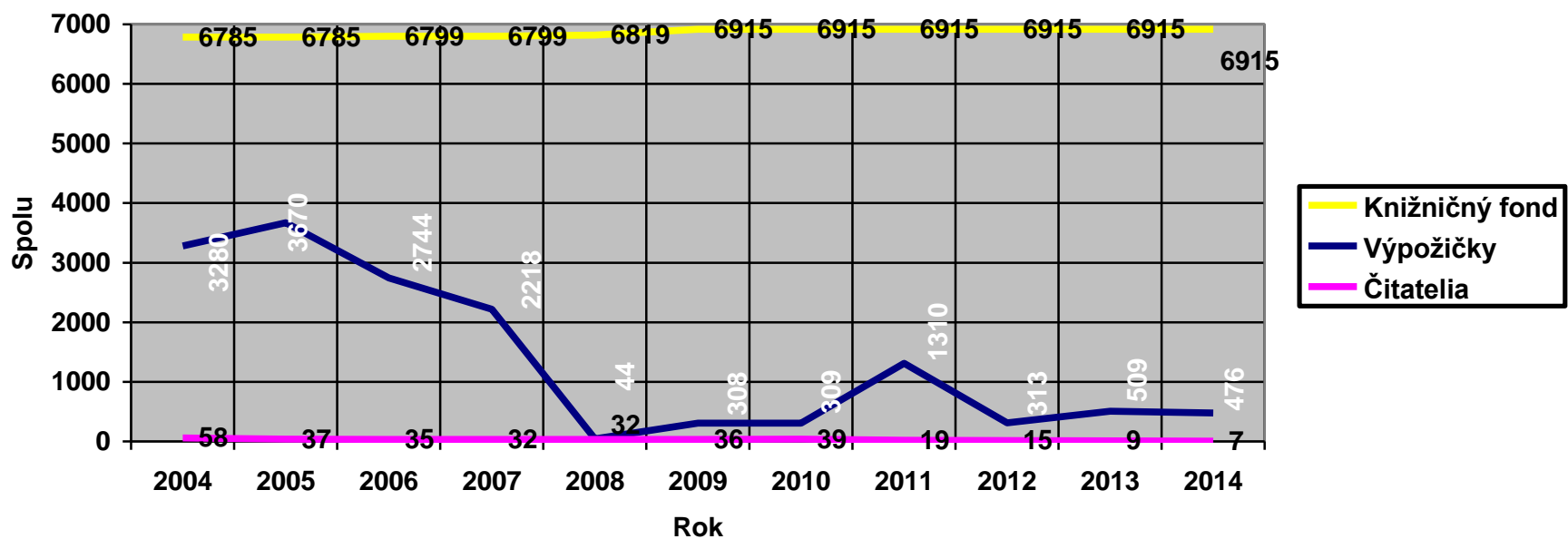
Obecná knihovna v Ráztoke

Obecná knižnica v Sihle

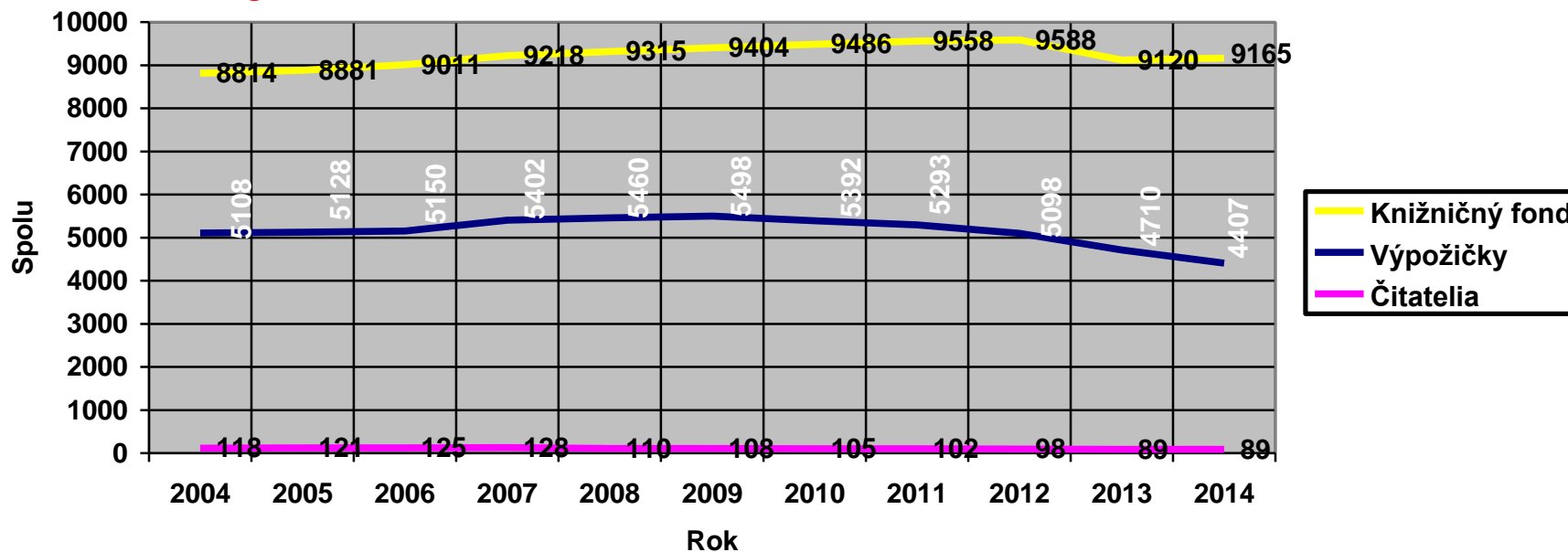

Obecná knižnica v Šumiaci

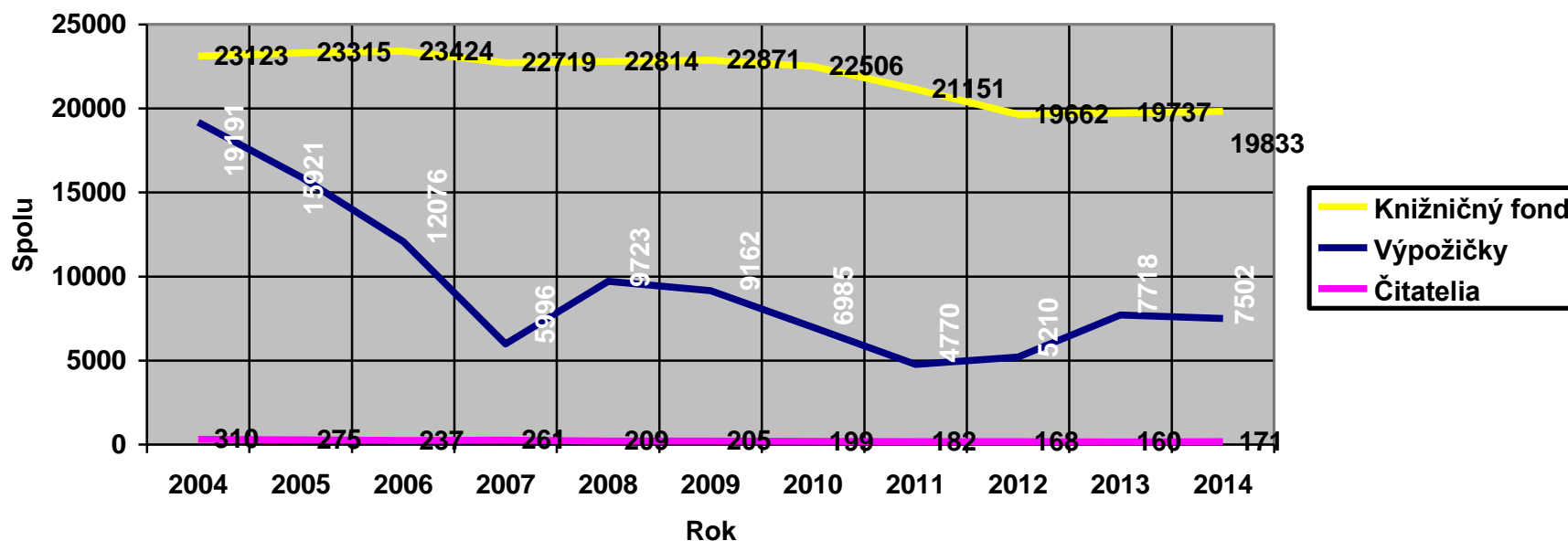

Obecná knihovna v Telgárte

Obecná knihovna A.A. Baníka - Valaská

Poznámka:

Štatistický prehľad v grafoch bol urobený len pre tie knižnice, ktoré vyplnili výkaz MK SR KULT 10-01 za rok 2014 ako fungujúce knižnice. Stagnujúcim knižniciam sa graf nevytváral.

Obecná knižnica v Dúbravici dlhodobo stagnovala (1996-2012). Svoju činnosť obnovila v roku 2013, preto jej graf nebol urobený.

MDT: 027.52

NÁZOV: Štatistický prehľad o činnosti verejných
knižníc v okresoch Banská Bystrica
a Brezno za rok 2014

SPRACOVALA: Mgr. Silvia Čorbová

ZODPOVEDNÝ REDAKTOR: Mgr. Peter Klinec

VYDAVATEĽ: Verejná knižnica Mikuláša Kováča
Banská Bystrica

POČET STRÁN: 51